

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน

สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ ที่บทบัญญัติของกฎหมายได้วางขอบเขตไว้ เพื่อให้ผู้ต้องหาและจำเลยซึ่งได้รับการสันนิษฐานเบื้องต้นว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ จนกว่าศาลจะพิพากษาว่ามีความผิด จำเลยจึงจะได้รับความคุ้มครองตามสมควร เกี่ยวกับปัญหากฎหมายสิทธิของผู้ต้องหาจากการถูกขังในคดีอาญานี้ มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเมื่อมีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะการกระทำผิดนั้นจะเป็นความผิดที่มีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการกระทำตามพระราชบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาแต่ละประเภทก็ตาม ก็ต้องมีการดำเนินการสอบสวน สอบสวน การดำเนินคดีในศาล จนถึงการขออภัยโทษ ซึ่งทั้งหมดถือเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา และจะต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์ของผู้เสียหาย การดำเนินการสอบสวนการกระทำผิดคดี โดยเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายกำหนดไว้ เมื่อสอบสวนผู้ต้องหาแล้ว ต้องดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีผู้ต้องหา

3.1 กฎหมายไทย

สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ ที่บทบัญญัติของกฎหมายได้วางขอบเขตไว้ เพื่อให้ผู้ต้องหาและจำเลยซึ่งได้รับการสันนิษฐานเบื้องต้นว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ จนกว่าศาลจะพิพากษาว่ามีความผิด จำเลยจึงจะได้รับความคุ้มครองตามสมควร สิทธิของผู้ต้องหาจากการควบคุมตัวในคดีอาญาก่อนฟ้องคดีนี้ มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติไว้กรณีเมื่อมีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะการกระทำผิดนั้นจะเป็นความผิดที่มีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการกระทำตามพระราชบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาแต่ละประเภทก็ตามก็ต้องมีการดำเนินการสืบสวน สอบสวน การดำเนินคดีในศาล จนถึงการขออภัยโทษ ซึ่งทั้งหมดถือเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา และจะต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์ของผู้เสียหาย

การดำเนินการสอบสวนการกระทำความผิดโดยเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน หรือ เจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายกำหนดไว้ เมื่อสอบสวนผู้ต้องหาแล้ว ต้องดำเนินการแจ้ง ข้อกล่าวหา การควบคุมตัว การฝากขัง การปล่อยชั่วคราว พร้อมส่งสำนวนการสอบสวนไปยัง พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีผู้ต้องหา

3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 นั้น มีทั้งหมด 279 มาตรา และได้จัดแบ่งเป็นหมวดไว้ 16 หมวด (ไม่รวมบทเฉพาะกาล) ได้แก่ หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ หมวด 7 รัฐสภา หมวด 8 คณะรัฐมนตรี หมวด 9 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หมวด 10 ศาล หมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ หมวด 12 องค์การอิสระ หมวด 13 องค์การอัยการ หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ซึ่งจากการศึกษาวิจัย เรื่องสิทธิของผู้ต้องหาในการคัดค้านการไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวนนั้น ได้ศึกษา เกี่ยวข้องกับประเด็นในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน อันมีเนื้อหาสาระอยู่ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยมาตรา 25-29 ดังมีเนื้อหาดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 5 บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ความเป็นกฎหมายสูงสุด หรือ Supremacy of Law หมายถึง สภาวะสูงสุดของกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นสถานะของกฎหมาย นั้น ๆ ว่าอยู่ในลำดับสูงเหนือกฎหมายอื่นใดทั้งปวง ลำดับเช่นนี้อาจเรียกว่าศักดิ์หรือชั้นของ กฎหมาย (Hierarchy of Law) ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว จะกำหนดให้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของ ประเทศ ส่วนกฎหมายธรรมดาในรูปแบบหรือประเภทอื่นๆ ที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ระเบียบ ข้อบังคับ นั้น จะถือว่าเป็นกฎหมายในชั้นรองลงมา

ในทุกๆ รัฐธรรมนูญต่างก็มีรากฐานแนวคิดหลากหลายด้านด้วยกัน ซึ่งหนึ่งในนั้นย่อมหนี ไม่พ้นเรื่องราวของสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เนื่องจากทั้งสองเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ ในความเป็นมนุษย์และเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคจึงปรากฏเป็นบทบัญญัติหลักๆ ของรัฐธรรมนูญต่างๆ เสมอมา ในฐานะ แนวความคิดพื้นฐานอันจำเป็นควบคู่มากับการกำเนิดของรัฐธรรมนูญในโลก เพราะอีกด้านหนึ่ง การมีรัฐธรรมนูญนั้นก็เพื่อคุ้มครองประชาชนในสังคมการเมืองหนึ่งๆ นั่นเองสังคมที่อยู่ ร่วมกันอย่างสงบและสันตินั้น นอกจากจะมีกฎหมายเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการจัดระเบียบแล้ว

ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ยังเป็นแนวทางที่ใช้ยึดโยงให้สังคมมีความมั่นคงเข้มแข็ง อีกด้วย เมื่อสังคมมีการพัฒนา เจริญเติบโต และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กลไกต่างๆ ที่จะจัดการให้สังคมมีความสุขเกิดขึ้นนั้น จึงต้องมีการพัฒนาตามไปด้วย และสิทธิเสรีภาพจึงเป็นอีกกลไกหนึ่งในสังคม ที่จะกำหนดว่าสังคมนั้น ๆ มีความสุขสงบ และสันติ เพียงใดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้มีการนำมาบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 โดยบัญญัติไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยาม ได้วางหลักไว้อย่างกว้างว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาหรือลัทธิใด ๆ และมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชน” และ “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เคหสถาน ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การโฆษณาการศึกษาอบรม การประชุมโดยเปิดเผย การตั้งสมาคม การอาชีพ” แม้ว่าวางหลักไว้อย่างกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ แต่ในเมื่อไม่มีกฎหมายมารองรับ ในบางเรื่องจึงมีการละเมิดจนเกิดผลเสียต่อการปกครองนับแต่นั้นเป็นต้นมา ในการจัดทำรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นประการสำคัญเสมอมา เพราะมองว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น หากละเลยหรือไม่คุ้มครองเรื่องเหล่านี้แล้วย่อมส่งผลกระทบต่อเกียรติภูมิของประเทศชาติตามไปด้วยการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นหลักการสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาบัญญัติไว้ในทุกๆ รัฐธรรมนูญ และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ก็ได้มีการนำเรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาบัญญัติไว้ในหมวด 3 มาตรา 25 ถึง มาตรา 49

ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้อง สิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาซึ่งมีสาระสำคัญที่ได้บัญญัติอยู่ใน มาตรา 25 ถึง มาตรา 29 อันประกอบด้วย การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติ การจับกุม คุมขังบุคคล การรับโทษทางอาญา และหลักการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา

ในงานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ได้นำข้อบัญญัติ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาวิเคราะห์ตามประเด็นปัญหาของงานวิจัยเรื่องนี้ โดยสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตามมาตรา 25 ถึงมาตรา 29 ดังนี้

มาตรา 25 บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบ

เท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

“สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ”

“บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติ”แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

“บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

สาระสำคัญตามมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตามรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับ สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา 26 บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย”

“กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

สาระสำคัญตามมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตามรัฐธรรมนูญการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องคำนึงถึง หลักนิติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และในการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา 27บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน”

“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

“มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

“บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม”

สาระสำคัญตามมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องใดๆจะกระทำมิได้

มาตรา 28 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย”

“การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“การจับการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้”

สาระสำคัญตามมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการจับการคุมขังและการค้นตัวบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมถึงการห้ามมิให้มีการทรมานต่อบุคคล

มาตรา 29 “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำผิดมิได้”

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

“การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี”

“ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้”

“คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

สาระสำคัญตามมาตราดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

กล่าวโดยสรุป รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายฉบับปัจจุบันบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไว้ในหมวด 3 มาตรา 25 ถึง มาตรา 49 ได้บัญญัติไว้ให้ความสำคัญสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลย ไว้ในบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยได้บัญญัติถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่จะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์ ตามที่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาล ตลอดจนการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยจะกระทำได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญาโดยการจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญถึงการรับรองถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดคนนอกจากนั้นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตรา 5 ได้บัญญัติไว้ดีกว่าภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับหรือการกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้นั้นก็หมายความว่า กฎหมายที่จะสามารถจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้นี้ ไม่อาจตราขึ้นมาเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนนั้น ได้นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาครั้งนี้มาวิเคราะห์ ซึ่งจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.1.2.1 ความหมายของผู้ต้องหา

คำว่า “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 2(2)¹ และ

คำว่า “ผู้ถูกจับ” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 ก็คือผู้ต้องหา นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำในมาตรา 85 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานผู้จับกุม หรือรับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจค้นผู้ต้องหา...” และมาตรา 87 วรรคสี่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า “ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกิน... ให้ส่งผู้ต้องหามาศาล...”

¹ คณิง ภาไชย. (2537). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 54.

3.1.2.2 ความหมายการควบคุมตัว

กรณีการห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพหุติการณแห่งคดี กรณีความผิดลหุโทษจะควบคุมไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่เท่านั้น กรณีอื่นห้ามควบคุมไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หากมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนก็ต้องควบคุมตัวไว้อีกก็ต้องขออนุญาตศาล² ตรงนี้ซึ่งเรียกว่า “ฝากขัง” ซึ่งศาลจะอนุญาตได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างกันขึ้นอยู่กับอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่ถูกกล่าวหา

3.1.2.3 ผู้มีอำนาจและอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องจับตัวผู้กระทำความผิดมาสอบสวนหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดต่อผู้ถูกจับกุม และหลังจากนั้นจะต้องมีการดำเนินคดี ดังนั้น จะได้กล่าวถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจในการดำเนินคดี ดังจะได้กล่าวต่อไป

ประการแรกผู้มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหา

ในชั้นก่อนฟ้องคดีผู้มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ คือ พนักงานสอบสวน ในขั้นตอนการสอบสวนและพนักงานอัยการ³ ดังนั้น พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้ต้องหาดังนั้นในชั้นนี้จะเรียกว่า การสอบสวน ซึ่งหมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ⁴

ดังนั้น หากกรณีมีเหตุจำเป็น เพื่อที่จะทำการสอบสวนต่อไป และจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้ก่อน กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าวข้างต้น เช่นผู้ต้องหาถูกนำตัวไปยังสถานีตำรวจแห่งใดแห่งหนึ่ง ก็เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจแห่งนั้นๆ ต้องนำส่งตัว (ผู้ต้องหา) ไปศาลภายใน สี่สิบแปดชั่วโมงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น เช่น กรณี แผ่นดินไหว มิอาจนำส่งตัวไปศาลได้ทัน กรณีนี้ถือเป็นข้อยกเว้นของกฎหมาย

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87.

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (6).

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (11).

“พนักงานอัยการ” หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการ หรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้⁵ เมื่อไปศาลแล้วเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจแห่งนั้น ๆ หรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหานั้นไว้ โดยศาลจะสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีเหตุคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลจะเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็นหรืออาจเรียกพยานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้⁶

ประการที่สอง ผู้มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา

การที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นเจ้าพนักงานจะต้องขอออกหมายจับระหว่างสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา กล่าวคือ เมื่อได้ตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยมาแล้ว ในระยะเวลาใดระหว่างสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ตามกฎหมาย กล่าวคือเมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาและมีการสอบสวนนั้น ห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี หมายความว่า หากการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จพนักงานสอบสวนสามารถขอศาลออกหมายจับระหว่างสอบสวนได้โดยศาลจะเป็นผู้ออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับอัตราโทษในความผิดนั้น

ก่อนที่พนักงานอัยการจะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง พนักงานอัยการมีอำนาจในการสั่งตามที่เห็นสมควร โดยให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไปอีกทั้งวินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยตัวชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลจับแล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น กล่าวคือพนักงานอัยการต้องรอจนพนักงานสอบสวนทำสำนวนเสร็จแล้วและส่งสำนวนมาให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการจึงจะเกิดอำนาจในการใช้ดุลพินิจ กล่าวคือถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าสำนวนที่มาถึงพนักงานอัยการไม่ครบถ้วนสมบูรณ์พยานหลักฐานยังไม่พอ ถ้าคดีไปสู่ศาลอาจเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้อง หรือปล่อยตัวไป หรือเห็นว่ายังไม่ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ต้องหาเท่าที่ควรผู้ต้องหาอาจจะร้องขอความเป็นธรรมมาอ้างพยานเพิ่มเติมมา ในกรณีนี้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม มีประเด็นอย่างไรก็ส่งไปซึ่งพนักงานสอบสวนก็ต้องปฏิบัติตามนั้น และส่งสำนวนสอบสวนเพิ่มเติมนั้นมาให้พนักงานอัยการ โดยพนักงานอัยการจะขอออกหมายจับเพื่อฝากจับผู้ต้องหาในระหว่างส่งสำนวนให้พนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติม

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (5).

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87.

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 71 วรรคหนึ่ง.

⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 143 วรรคสาม.

3.1.2.4 การควบคุมตัว

คำว่า “ควบคุม” หมายความว่า การคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน⁹

เมื่อมีการกระทำผิดและจับตัวผู้ถูกจับได้แล้ว เจ้าพนักงานก็จะดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับ ในระหว่างนี้เองที่เจ้าพนักงานจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้กระทำผิดไว้ก่อน อย่างไรก็ตามแม้การควบคุมตัวผู้ถูกจับระหว่างการสอบสวนเป็นเรื่องจำเป็น แต่การสอบสวนก็เป็นเรื่องที่กระทบถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกจับอยู่นั่นเอง การควบคุมตัวผู้ถูกจับนั้น กฎหมายได้วางหลักให้เจ้าพนักงานตำรวจควบคุมตัวได้ตามความจำเป็นแก่ความผิด โดยวางหลักทั่วไปว่าห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความผิดลหุโทษ ซึ่งหมายถึง ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าที่เวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น¹⁰

3.1.2.5 การขังผู้ต้องหา

ส่วนคำว่า “ขัง” หมายความว่า การกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาลตั้งนั้น ความหมายของคำว่า ควบคุมและขัง จึงแตกต่างกันตรงที่ถ้าเป็นการควบคุมหรือกักขังโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เรียกว่า ควบคุมตัวเพื่อทำการสอบสวนหาพยานหลักฐานดำเนินคดีต่อผู้ต้องหา และถ้ากักขังโดยศาลจะเรียกว่า ขังซึ่งการขังนี้จะเรียกว่าการฝากขัง โดยการขังผู้ต้องหาจะต้องมีองค์ประกอบในกฎหมายดังนี้¹¹

ประการแรก เหตุในการออกหมายขัง

เหตุในการออกหมายขังนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการออกหมายจับ กล่าวคือเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น และถ้าบุคคลนั้น ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี¹²

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (21).

¹⁰ มารุต บุณนาค . (2550). *สิทธิขั้นพื้นฐานในคดีอาญา*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 37.

¹¹ จิรนิติ หะวานนท์. (2543). *สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 56-57.

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 66 , 67 วรรคหนึ่ง.

เนื่องจากเหตุในการออกหมายจับเป็นเหตุเดียวกับเหตุการณ์ออกหมายจับ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกจับมาตามหมายจับของศาล หากไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ก็อาจถือว่ามิ เหตุออกหมายจับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งศาลน่าจะออกหมายจับได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณา พยานหลักฐานหรือไต่สวนหรือสอบถามเจ้าพนักงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอีก แต่ถ้าผู้ต้องหาถูกจับในกรณี อื่น เช่น ถูกจับเพราะกระทำความผิดซึ่งหน้า ศาลก็ต้องพิจารณาพยานหลักฐาน สอบถามเจ้า พนักงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจำเป็นต้องไต่สวนเพื่อให้ได้ความตามเหตุแห่งการขอออก หมายจับ เหตุใดเหตุหนึ่งก่อนจึงจะออกหมายจับได้ ดังนั้น เมื่อได้ความว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด อาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี หรือมีเหตุว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับ พยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ศาลก็จะออกหมายจับได้

ประการที่สอง เงื่อนไขในการควบคุมตัวผู้ต้องหา

เมื่อได้จับตัวผู้กระทำความผิดมาแล้ว เจ้าพนักงานผู้จับจะควบคุมตัวผู้ถูกจับเพื่อส่งให้ พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนหาพยานหลักฐานดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาหลังจากนั้น หากมีกรณี สอบสวนไม่แล้วเสร็จ ก็จะขอให้ศาลออกหมายจับเพื่อฝากขังผู้ต้องหาได้แต่ก็มีเงื่อนไขในการขอ ฝากขัง ซึ่งจะปฏิบัติตามอัตราโทษที่ระบุไว้ในฐานความผิดแต่ละฐาน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความร้ายแรง ของความผิดที่ถูกกล่าวหาว่ามีอัตราโทษเพียงใด ซึ่งหลักเกณฑ์ตามกฎหมายนั้นการควบคุมตัวผู้ถูก จับนั้น ห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับเกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี¹³

กรณีความผิดลหุโทษ

ในความผิดลหุโทษ จะควบคุมตัวผู้ถูกจับได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ ว่าเป็นใครและที่อยู่ของผู้ถูกจับ¹⁴ แล้วปล่อยตัวไป

กรณีความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่าความผิดลหุโทษต้องเป็นกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการ ปล่อยตัวชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือการฟ้องคดี กรณีนี้เจ้าพนักงานต้อง นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในเวลา 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่นำตัวผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงาน สอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้

3.1.2.6 ขั้นตอนในการขอควบคุมตัว

ขั้นตอนในการขอควบคุมตัวผู้ต้องหานั้น เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจะต้องมีการ สอบสวนการกระทำความผิดนั้นก่อนที่จะดำเนินการส่งสำนวนและฟ้องผู้ต้องหาโดยจะต้องมี ขั้นตอนดังกล่าวต่อไปนี้

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87.

¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคแรก.

ประการแรก การขออนุญาตขังระหว่างสอบสวน

การขออนุญาตขังระหว่างสอบสวนนั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว การยื่นคำร้องขออนุญาตขังครั้งแรกนั้น ต้องมีเหตุจำเป็นเพื่อการสอบสวนหรือเพื่อการฟ้องคดี เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องแสดงข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ศาลล่วงเลียดได้¹⁵ ปราบกฏต่อศาลกล่าวคือ หากพนักงานสอบสวนต้องการฝากขังผู้ต้องหาครั้งแรกนั้น จะต้องอ้างเหตุผลในการขอฝากขังต่อศาลให้ชัดเจนถึงการขอฝากขังว่าเพราะอะไร โดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอฝากขังผู้ต้องหาไว้ ซึ่งศาลจะถามผู้ต้องหาว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่อย่างไรและศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็นตามที่กล่าวอ้างมาในการขอฝากขัง หรือศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาคำร้องขอฝากขังนั้นได้¹⁶ การขออนุญาตขังผู้ต้องหา ระหว่างสอบสวน หรือการฝากขังของพนักงานสอบสวนนี้ ศาลจะออกหมายขังได้ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ นั่นก็คือ ต้องมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาที่น่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกเกิน 3 ปี และถ้าเป็นความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุก ไม่เกิน 3 ปี ต้องมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าผู้ต้องหาที่น่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น¹⁷

ประการที่สอง ระยะเวลาในการควบคุมตัว

ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงเลียดได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขออนุญาตขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณา กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ยื่นคำร้องขอฝากขัง โดยอ้างเหตุต่างๆ ทางปฏิบัติ คือ การอ้างเหตุจำเป็นในการสอบสวน เช่นยังสอบพยานไม่เสร็จ จำนวนอยู่ระหว่างเสนอผู้บังคับบัญชาตรวจสอบ อยู่ระหว่างรอผลการตรวจพิสูจน์ ของกลาง เป็นต้น ซึ่งศาลจะพิจารณาคำร้องและสอบถามผู้ต้องหาว่าจะคัดค้านหรือไม่ประการใด แล้ว

¹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 88.

¹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคสาม.

¹⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 71 วรรคหนึ่ง, มาตรา 66.

พิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฝากขัง โดยขึ้นอยู่กับอัตราโทษของความผิดที่ถูกกล่าวหา ดังต่อไปนี้

ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 บาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียวมีกำหนดไม่เกิน 7 วัน¹⁸

ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 6 เดือน แต่ไม่ถึง 10 ปี หรือปรับเกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้หลายครั้งติดๆ กัน แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และ รวมกันต้องไม่เกิน 48 วัน¹⁹

ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน รวมกันต้องไม่เกิน 84 วัน²⁰

แต่ถ้าศาลสั่งขังผู้ต้องหาครบ 48 วันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อเพื่อขอออกหมายขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนต้องแสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล²¹ ในการได้สวนนั้น ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงถึงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความและผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาล ซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังเห็นเป็นการสมควรก็ให้ส่งโอนไป²²

ประการที่สาม สถานที่ในการควบคุมตัว

สถานที่ในการฝากขังนั้น เมื่อได้คำสั่งอนุญาตให้ฝากขังตามหมายขัง ต้องมีการจัดการตามหมายขังหรือหมายจำคุกต้องจัดการให้เป็นไปตามนั้นในเขตของศาลซึ่งออกหมาย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น²³ ในกรณีมีเหตุจำเป็นระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา เมื่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่จัดการตามหมายขังให้จัดการตามที่ขอฝากขัง หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานที่อื่นตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอหรือตามที่ศาลเห็นสมควรนอกจากเรือนจำได้ โดยให้อยู่ในความ

¹⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคสี่.

¹⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคห้า.

²⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคหก.

²¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคเจ็ด.

²² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคแปด.

²³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87.

ควบคุมของผู้ร้องขอหรือเจ้าพนักงานตามที่ศาลกำหนดในการนี้ ศาลจะกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้²⁴ สถานที่อื่นนั้นต้องมีใช้สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยมีลักษณะตามในกฎกระทรวงซึ่งกำหนดวิธีการควบคุมและมาตรการ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นด้วย²⁵ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาไว้ในสถานที่อื่นตามที่บุคคลผู้มีอำนาจร้องขอ หากภายหลังผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือให้ดำเนินการตามหมายขังได้²⁶

ข้อสังเกตสำหรับบุคคลที่มีอำนาจร้องขอฝากขังต่อศาล ในสถานที่อื่นนั้น ได้แก่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายขัง หรือเมื่อศาลเห็นสมควร สังเกตว่าผู้ต้องหาไม่มีสิทธิร้องขอ

3.1.2.7 สิทธิผู้ต้องหาในการถูกควบคุมตัว

เมื่อพนักงานสอบสวนต้องการสอบสวนผู้ต้องหา ซึ่งการสอบสวนจะต้องให้เริ่มโดยมิชักช้า²⁷ และผู้ต้องหาก็มีสสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม²⁸ กล่าวคือ กฎหมายให้เริ่มทำการสอบสวนผู้ต้องหาโดยไม่ให้ช้า และการสอบสวนจะต้องกระทำอย่างรวดเร็ว เหตุผลก็เพราะว่า ถ้าพนักงานสอบสวนเริ่มทำการสอบสวนได้โดยเร็ว จะทำให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ได้ครบถ้วนและไม่เสียหายทั้งนี้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย ก็ยังได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ไว้ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ประการแรก สิทธิของผู้ต้องหาในการคัดค้านการควบคุมตัว

จากการยื่นคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการในกรณีที่มีอาจสอบสวนผู้ต้องหาได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อมีการยื่นคำร้องขอฝากขัง²⁹ กรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ กล่าวคือเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ได้มีการยื่นคำร้องขอฝากขังแล้ว ศาลก็จะพิจารณาคำร้องนั้นมีเหตุผลเพียงใดที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา

²⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87/1 วรรคหนึ่ง.

²⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87/1 วรรคสาม.

²⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 89/1 –วรรคสี่.

²⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 130.

²⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 134 วรรคสาม.

²⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87 วรรคสาม.

ที่ยังไม่ได้พิสูจน์ความผิดกันในชั้นศาล โดยกฎหมายกำหนดให้ศาลถามผู้ต้องหาว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่

ประการที่สอง สิทธิของผู้ต้องหาในการปล่อยตัวชั่วคราว

จากการถูกขังในคดีอาญา เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หลักเกี่ยวกับการขอปล่อยตัวชั่วคราวนั้น เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนถึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว³⁰ “คำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว” นั้นให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวโดยทันที ในส่วนของการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวนั้น ไม่ว่าจะเป็นชั้นสอบสวนซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ หรือในชั้นฝากขังต่อศาลหรือในระหว่างการพิจารณาของศาล

เจ้าพนักงานหรือศาลจะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความหนักเบาแห่งข้อหาพยานหลักฐานที่ปรากฏพฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดในกรณีที่มีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์หรือผู้เสียหายแล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบพิจารณาวินิจฉัย³¹

การปล่อยชั่วคราวตามกฎหมายไทยได้บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 3 ตั้งแต่มาตรา 106 ถึงมาตรา 119 ทวิ ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญอยู่ที่ต่างดังนี้ มาตรา 113 ความว่า เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราวไม่ว่าจะมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันหรือไม่ การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวน หรือจนถึงศาลประทับรับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือนนับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือน จะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้แต่มิให้เกินหกเดือน เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปให้ส่งผู้ต้องหามาศาล และให้นำบทบัญญัติมาตรา 87 วรรค 4 ถึงวรรค 9 มาใช้บังคับ โดยบัญญัติว่ามาตรา 87 ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี วรรคสอง ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้ทำเวลาที่จะถามค่าให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น วรรคสาม ในกรณีที่ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

³⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 107 วรรคหนึ่ง.

³¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 107 วรรคสอง.

และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา 83 เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้ วรรคสี่ ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน วรรคห้า ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน วรรคหก ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน วรรคเจ็ด ในกรณีตามวรรคหก เมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล วรรคแปด ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา 134/1 และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้นมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 134/1 วรรคสาม โดยอนุโลมวรรคเก้า ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้ส่งโอนไป

3.1.2.8 สิทธิผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราว

มาตรา 119 ทวิ ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสสิทธียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

- (1) คำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- (2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำสั่งกล่าวพร้อมด้วยสำนวน ความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณา และมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

สรุปได้ว่า การควบคุม คำว่า “ควบคุม” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (21) ได้ให้นิยามไว้ว่า “การคุมหรือกักขังผู้ถูกจับ โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน” การควบคุมผู้ต้องหาไว้ในอำนาจรัฐในที่นี้จึงเป็นการควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างคดี ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น ต้องอยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 26 วรรคแรก ที่กำหนดให้การจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำได้อาจต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ และต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ เมื่อการควบคุมระหว่างคดีเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของผู้ต้องหา ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจรัฐในการควบคุมผู้ต้องหาไว้ย่อมเป็นที่แน่นอนว่ารัฐต้องมีความมุ่งหมายและความจำเป็นในการควบคุมผู้ต้องหาด้วย และที่สำคัญจะต้องเป็นความจำเป็นของรัฐในแง่ที่ว่าหากไม่ควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการดำเนินคดีของเจ้าพนักงานแล้ว การดำเนินคดีของเจ้าพนักงานก็จะไม่อาจกระทำได้³² ความจำเป็นดังกล่าวจึงมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินคดีของเจ้าพนักงานในระหว่างสอบสวนหรือชั้นกำหนดคดีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นหลักประกันในการมีตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องศาล และสามารถบังคับโทษได้ต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ การควบคุมผู้ต้องหาระหว่างคดีจึงมิใช่เป็นผลโดยอัตโนมัติของการเรียกและการจับดั่งที่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติเข้าใจ ทั้งนี้ สาเหตุดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการให้นิยามความหมายของการควบคุมดังกล่าวข้างต้น ว่าเป็นการคุมหรือกักขัง “ผู้ถูกจับ” ก็ได้ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจกันว่าเมื่อมีการจับแล้วก็ต้องมีการควบคุมตามมาโดยอัตโนมัติ ฉะนั้น จึงน่าจะมีการแก้ไขกฎหมายในส่วนนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายในทางปฏิบัติ อีกต่อไปความจำเป็นในการใช้อำนาจควบคุมบุคคลของรัฐนี้ ตามมาตรา 87 ก็ได้บัญญัติไว้ชัดว่าห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี การคุมขัง ผู้ต้องหาจึงจะต้องวินิจฉัยพฤติการณ์ว่า มีความจำเป็นหรือไม่เป็นเรื่องๆ ไป และข้อนี้พอจะใช้หลักใน มาตรา 108 ประกอบความวินิจฉัยได้โดยอนุโลม” ต่อมาสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือที่ อส0004/ว 91 ลงวันที่ 29 กันยายน 2553 กำหนดให้ในการที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งขังผู้ต้องหา

³² คณิต ณ นคร. (2542). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 155.

ต่อไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 113 วรรคสองนั้น ให้พนักงานอัยการกระทำได้เฉพาะแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามนัยมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น³³

หลังจากมีหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงานอัยการสูงสุดยังได้ออกระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2528 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2538) ข้อ 22 วรรคหนึ่ง เพื่อทำความเข้าใจกับพนักงานอัยการในเรื่องความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในอำนาจรัฐ โดยอาศัยหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอีกว่า “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานอกจากจะเป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยแล้ว ยังเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย ดังนั้น การกระทำของรัฐที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ จะกระทำต่อเมื่อกรณีมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น เหตุนี้การออกหมายจับหรือจับผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ดี การควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ดี ตามปกติจึงต้องพิจารณาว่าเป็นกรณีที่น่าเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือกรณีคดีมีมูลว่าการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นความผิดและมีเหตุอื่นที่จำเป็นและสมควร เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะก่ออันตรายโดยไปกระทำความผิดซ้ำแล้ว กรณีจึงจะมีความจำเป็นจะต้องออกหมายจับหรือจับ ควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อดำเนินคดีต่อไป” แต่แม้ทางสำนักงานอัยการสูงสุดจะเคยมีความเห็นดังกล่าวก็ตามในทางปฏิบัติของพนักงานอัยการในเวลาต่อมาก็ยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจควบคุมและขังที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติที่ไม่ต่างกับทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนและศาล³⁴ จึงควรรหาทางแก้ไขในเรื่องดังกล่าวทั้งกระบวนการด้วยการบัญญัติกฎหมายไว้ให้ชัดเจนเพื่อมิให้มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องอีกต่อไป

ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในอำนาจรัฐนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีสาระสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้วางหลักไว้ในมาตรา 26 และมาตรา 28 ว่า การคุมขังจะกระทำมิได้ หากจะทำการควบคุมได้ต้องมีคำสั่งของศาลหรือกฎหมายบัญญัติ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้อีกว่า จะต้องมีการนำตัวบุคคลนั้นไปให้ศาลพิจารณาถึงเหตุที่ควบคุมโดยเร็ว คือต้องถูกนำตัวไปศาลภายใน 48 ชั่วโมง เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบเรื่องการควบคุมว่าเป็นการควบคุมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากควบคุมไม่ชอบ ให้ศาลสั่งปล่อยตัวบุคคลนั้นทันที

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155-156.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155-156 .

หลักดังกล่าวเป็นเป็นกลไกประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญามีอำนาจพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการควบคุมได้ตามหลัก Habeas Corpus³⁵ ซึ่งเดิมคือ หลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 จากบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดังกล่าว อาจพิจารณาได้ว่ามีการวางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ 2 ประการคือ

ประการแรก การควบคุมต้องมีเหตุแห่งการควบคุม

ประการที่สอง การควบคุมต้องมีกำหนดเวลา

กรณีแรก การควบคุมระหว่างคดีต้องมีความจำเป็นและมีเหตุในการควบคุมตัวผู้ต้องหา ซึ่งเหตุดังกล่าวเป็นเหตุเดียวกันกับเหตุในการออกหมายจับหรือหมายขังบุคคล ตามมาตรา 66 ดังนี้

(1) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(2) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะกระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

กรณีที่สอง การควบคุมต้องมีกำหนดระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหา ในระหว่างสอบสวนนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคแรก กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ให้ควบคุมได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ผลจึงเกิดขึ้นว่าเมื่อความจำเป็นตามพฤติการณ์สิ้นไปแล้ว อำนาจควบคุมของเจ้าพนักงานก็สิ้นไปเช่นกัน แม้ว่าจะยังไม่สิ้นระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาตให้ควบคุมได้ก็ตาม และในทางกลับกัน แม้ความจำเป็นตามพฤติการณ์จะยังไม่หมดไป แต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการควบคุมสิ้นไป อำนาจควบคุมของเจ้าพนักงานก็ต้องสิ้นไปด้วย³⁶ แสดงให้เห็นว่าการควบคุมผู้ต้องหานั้นตามกฎหมายถือว่าเป็นเรื่องชั่วคราว มิใช่เป็นเรื่องที่กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงาน³⁷ ซึ่งโดยหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแล้วจะกระทำการควบคุมไม่ได้ ยกเว้นว่ามีเหตุจำเป็นโดยระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาตามกฎหมายซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของคดี ดังนี้

(1) ความผิดลหุโทษ ควบคุมผู้ต้องหาได้เพียงเท่าที่ถามคำให้การและรู้ว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน³⁸

³⁵ จิรนิติ หะวานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 11. หน้า 59.

³⁶ คณิง ภาไชย. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 211.

³⁷ คณิต ฒ นคร. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32. หน้า 159.

³⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 87 วรรคสอง.

(2) คดีที่สูงกว่าความผิดลหุโทษควบคุมได้ที่สถานีตำรวจไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา 83 เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจกล่าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้³⁹ ตามอัตราโทษดังนี้

(1) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท มีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียวไม่เกินเจ็ดวัน⁴⁰

(2) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปีหรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท มีอำนาจสั่งขังได้หลายครั้ง แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน⁴¹

(3) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม มีอำนาจสั่งขังได้หลายครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน⁴²

ปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหาระหว่างคดีนั้น เจ้าพนักงานมักจะไม่นำเนืองถึงความจำเป็นกับเหตุที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ว่า เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อประกันการมีตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องศาล และเพื่อการบังคับโทษแต่อย่างใด แต่กลับถือว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมตัวผู้ต้องหาได้จนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น⁴³ จึงมักปรากฏในทางปฏิบัติอยู่เสมอว่าเจ้าพนักงานจะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ก่อน โดยอ้างว่ากฎหมายให้อำนาจเพื่อทำการสอบสวนอยู่เสมอ จึงมีการจับผู้ต้องหาไปเพื่อสอบสวนก่อนแล้วขยายผลออกไปว่า ผู้ต้องหาให้การไปถึงไหนบ้าง แล้วจึงไปรวบรวมพยานหลักฐานตามปากคำของผู้ต้องหาทำให้การสอบปากคำผู้ต้องหาเป็นเรื่องสำคัญของกระบวนการสอบสวน ทั้งที่การสอบสวนนั้นกฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องทำต่อหน้าผู้ต้องหาอย่างเช่นการพิจารณาในศาล หรือในการสอบสวนผู้ต้องหานั้นกฎหมายก็ให้สิทธิผู้ต้องหาที่จะ

³⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87 วรรคสาม.

⁴⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87 วรรคสี่.

⁴¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87 วรรคห้า.

⁴² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 87 วรรคหก.

⁴³ คณิต ฌ นคร. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32, หน้า 160 .

ไม่ให้การใดๆ ก็ได้ ในการสอบสวนจึงต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานให้เสร็จก่อน แล้วถึงจะเอาตัวผู้ต้องหาไปไว้ในอำนาจควบคุมของรัฐได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะขาดการตรวจสอบอำนาจควบคุมของเจ้าพนักงาน⁴⁴

เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องหา นั้นมีเหตุต้องถูกควบคุมตัวดังกล่าวข้างต้นแล้ว การควบคุมตัวผู้ต้องหาจะต้องมีวิธีการตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้คือ มาตรา 86 ได้บัญญัติว่า ห้ามใช้วิธีการเกินกว่าจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น ดังนั้น วิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัว โดยหลักการตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแล้วต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 26 การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะกระทำมิได้ นอกจากนี้ ในการควบคุมตัวผู้ต้องหา นั้นต้องมีการตั้งข้อหาจะนำตัวบุคคลใดมาควบคุมไว้เฉยๆ ไม่ได้ และต้องเป็นการควบคุมเพื่อดำเนินคดีต่อไปด้วย⁴⁵

หลักเกณฑ์การควบคุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสาม ให้ถือว่า การควบคุมตัวเริ่มเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทาง “ตามปกติ” ที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปด ชั่วโมงนั้นด้วย ด้วยเหตุนี้หากเป็นการเดินทาง “ไม่ปกติ” จากที่ทำการสถานีตำรวจไปยังศาล ก็จะต้องนับเวลาในการเดินทางไม่ปกตินั้นรวมอยู่ในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย⁴⁷

⁴⁴ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2538). *สิทธิของผู้ต้องหาจำเลยและผู้ต้องหาโทษในคดีอาญา*. เอกสารโครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหาจำเลยและผู้ต้องหาโทษในคดีอาญา. หน้า 154 .

⁴⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 213/2508 : ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 21 นั้น มุ่งหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมบุคคลอันธพาลผู้กระทำความผิดกฎหมายได้นานขึ้น โดยให้อำนาจควบคุมครั้งแรกถึง 30 วัน กล่าวคือ เป็นการขยายอำนาจการควบคุมครั้งแรกในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 นั้นเอง แต่หาได้มุ่งหมายให้อำนาจที่จะควบคุมบุคคลอันธพาลไว้เฉยๆ โดยไม่มีข้อหาว่าละเมิดกฎหมายและไม่มีการสอบสวนไม่ เจ้าพนักงานจึงไม่อาจที่จะควบคุมผู้ใด โดยอ้างเพียงว่าเป็นบุคคลอันธพาลไม่ใช่ฐานความผิด ต้องตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดในฐานใดก่อนและความผิดฐานนั้นเข้าลักษณะเป็นบุคคลอันธพาล ถึงจะขยายระยะเวลาการควบคุมตามกฎหมายอันนี้ได้ ถ้าไม่มีฐานความผิดจะไปบอกว่าเขามีพฤติการณ์เป็นคนอันธพาลเฉยๆไม่ได้

⁴⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 769/2512 : ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 21 ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ประพฤติดนเป็นคนอันธพาลได้เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 แต่การจะควบคุมบุคคลใดตามประกาศนี้ได้ นั้น บุคคลผู้ประพฤติดนเป็นอันธพาลนั้นต้องกระทำการซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมายขึ้นและมีความจำเป็นต้องควบคุมเพื่อสอบสวน ความหมายคือเพื่อที่จะดำเนินคดีต่อไป

⁴⁷ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2544). *คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน. หน้า 248 .

ระยะเวลาตามปกติก่อนหน้าที่จะมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ไม่เรียกว่าเป็นการควบคุมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อาจถือว่าเป็นการควบคุมตัวชั่วคราวซึ่งก็ถือว่าการควบคุมไว้ใ้อำนาจรัฐเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันกับการควบคุมตัวตามกฎหมาย กล่าวคือเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยเรียบร้อย เพื่อประกันการมีตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องศาลและเพื่อการบังคับโทษ ดังนั้น การควบคุมตัวผู้ต้องหาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงเป็นเรื่องของรัฐ⁴⁸ ที่กระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน อัยการและศาล⁴⁹ จากการพิจารณาถึงอำนาจของเจ้าพนักงานอาจทำการควบคุมได้ตาม “จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี” ตามความในวรรคแรกและวรรคสามของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 กล่าวคือ เพียงเท่าที่จำเป็นที่จะนำตัวผู้ต้องหาส่งศาลเท่านั้น จะควบคุมเพื่อเหตุอื่นเช่นสอบสวนต่อไปหรือรออัยการสั่งฟ้องไม่ได้⁵⁰

กรณีตามวรรคสามของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 การอ้างขอควบคุมตัวผู้ต้องหาในกรณี “เหตุสุดวิสัยหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้” นั้นทำให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน หากพิจารณาตามหลักที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว จะเห็นได้ว่าการควบคุมผู้ต้องยังขาดการตรวจสอบถึงความจำเป็นและเหตุในการควบคุมผู้ต้องหาระหว่างคดี โดยเฉพาะในชั้นพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว การปล่อยให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจดังกล่าวโดยลำพังโดยไม่มีการตรวจสอบเลยว่าการควบคุมจำเป็นแค่ไหนเพียงใด จึงทำให้เกิดปัญหาตามมามากมายในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการฝากขังซึ่งมีจำนวนมาก เพราะเจ้าพนักงานจะใช้มาตรการควบคุมผู้ต้องหาโดยเข้าใจว่าเป็นอำนาจที่กฎหมายให้ไว้เป็นหลัก และเข้าใจว่าการไม่ควบคุมเป็นเพียงข้อยกเว้นของกฎหมายเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่า กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหายังมีการบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนถึงหลักการดังกล่าวซึ่งควรมีการแก้ไข และควรให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในขณะที่การสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานยังไม่เสร็จสิ้น เพื่อให้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ก่อนในระหว่างการสอบสวน ระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องตามกฎหมายในปัจจุบัน น่าจะยังไม่ใช่ปัญหาของการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่มีเป็นจำนวนมากในขณะนี้ แต่น่าจะอยู่ที่ความเข้าใจ และการให้ความสำคัญของเจ้าพนักงานกับการพิจารณาถึงความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาซึ่งควรจะทำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มต้น อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากกว่า เพราะการถูกควบคุมตัวไว้เพียงชั่วโม่งเดียวโดยที่ยังไม่มีความจำเป็น ก็

⁴⁸ คณิต ณ นคร. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32. หน้า 158 .

⁴⁹ จินนิตี หะวานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 11. หน้า 56 .

⁵⁰ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 47. หน้า 249 .

ถือว่าเป็นการถูกลิดรอนสิทธิและเสรีภาพแล้ว ดังนั้น การแก้ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะต้องแก้ไขกฎหมายโดยบัญญัติไว้ให้ชัดเจนแล้ว การทำให้เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาการใช้มาตรการควบคุมผู้ต้องหาว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่

ในขณะที่อยู่ในระหว่างรวบรวมพยานหลักฐาน หากเห็นว่าการควบคุมเป็นสิ่งที่ยังไม่จำเป็นก็ไม่ควรให้มีการใช้มาตรการควบคุมผู้ต้องหาไว้ก่อน ซึ่งจะถือว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้มากกว่าการปล่อยให้พนักงานสอบสวนพิจารณาใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องหา ทุกรายไว้ก่อน

3.1.3 คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 419/2556 ออกตามความในมาตรา 11(4) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ที่ให้อำนาจในการวางระเบียบหรือทำคำสั่งเฉพาะเรื่องไว้ให้ข้าราชการตำรวจหรือพนักงานสอบสวนปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น โดยคำสั่ง 419/2556 นี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา มาตรการทำสำนวนสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา

งานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ได้นำข้อบัญญัติ ของ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 ในบทที่ 2 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา ข้อ 6 การปล่อยชั่วคราว และบทที่ 4 เรื่อง มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ข้อ 2 เรื่องการควบคุมการสอบสวนมาศึกษาวิเคราะห์ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในบทที่ 4 ข้อ 2 เรื่อง การควบคุมการสอบสวน ที่ได้กำหนดไว้ว่า หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนหรือผู้รักษาราชการแทนที่มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคสี่ และตามมาตรา 140 ในเรื่องการสั่งการสอบสวนคดีอาญาในเขตท้องที่รับผิดชอบของตน

ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 ในบทที่ 2 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา ข้อ 6 การปล่อยชั่วคราว มีรายละเอียดดังนี้

1. การปล่อยชั่วคราว

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิด จนกว่าศาลจะได้พิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการที่มีความสำคัญยิ่ง หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน กำหนดลำดับอาวุโสของพนักงานสอบสวนไว้ ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจในการรักษา ราชการแทน มีอำนาจเป็นผู้พิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราวแทนได้

(2) ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว โดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายในกำหนด ก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกเสนอสัญญา ประกันแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง

(3) การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณา และสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาเหตุเหล่านี้ประกอบด้วย

ประการแรกความหนักเบาแห่งข้อหา โดยพิจารณาจากอัตราโทษของความผิดที่ถูกกล่าวหา นั้น มีเพียงใด กรณีมีอัตราโทษสูงหากปล่อยชั่วคราวแล้วโอกาสที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีมีหรือไม่

ประการที่สอง พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด โดยพิจารณาจาก พยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนว่า สามารถที่จะพิสูจน์ความผิดที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหา นั้นมีมากน้อยเพียงใด หากปล่อยชั่วคราวแล้ว โอกาสที่ผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานให้เสียหายคดีมีหรือไม่

ประการที่สาม พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง ในการกระทำความผิดของผู้ต้องหานั้นว่า เกิดจากการกระทำโดยเจตนา ไม่เจตนา จำเป็น ป้องกัน ถูกบังคับ หรือขู่เข็ญให้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาท

ประการที่สี่ เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด ผู้ร้องขอประกันมีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยให้ดูความถูกต้องของเอกสาร เช่น บัตรประจำตัว หรือหนังสือรับรอง ตำแหน่งหน้าที่ว่าถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นฉบับจริงหรือไม่ ยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่งหน้าที่ในบัตรประจำตัว กับที่ระบุในหนังสือรับรองถูกต้องตรงกันหรือไม่ หากไม่ตรงกัน มีหนังสือใดมารับรองประกอบหรือไม่ กรณีเป็นหลักทรัพย์ ให้ตรวจสอบว่าผู้ร้องขอประกันเป็นเจ้าของหลักทรัพย์หรือไม่ หากได้รับมอบอำนาจมีหลักฐานการมอบอำนาจถูกต้องหรือไม่การใช้

บุคคลเป็นประกันหรือหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระผูกพันของผู้ร้องขอประกัน เพื่อประกอบการพิจารณาการให้ประกัน โดยพิจารณา จาก ผู้ต้องหาจะหลบหนีหรือไม่ หรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมี เพียงใดหรือไม่

(4) ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวจะ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อย ชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น จากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้

(5) การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุหนึ่งเหตุใดดังนี้

- 1) ผู้ต้องหาจะหลบหนี
- 2) ผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- 3) ผู้ต้องหาจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- 4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ

การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวน ของเจ้าพนักงาน

(6) คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหา และผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบ โดยให้ปฏิบัติดังนี้

ประการแรก ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องหรือพนักงานสอบสวนเวรแจ้ง คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบ โดยเร็ว โดยบันทึกคำสั่งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี โดยให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้อง ขอปล่อยชั่วคราวลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และ

ประการที่สอง สำเนาบันทึกเสนอสัญญาประกัน ซึ่งปรากฏคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว พร้อมเหตุผลหรือหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวและเหตุผลมอบให้ผู้ต้องหา และผู้ยื่นคำร้องขอ ปล่อยชั่วคราว

(7) ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมี ประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนคดีอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมี ประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

(8) การเรียกประกัน หรือหลักประกัน จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และข้อบังคับของประธาน ศาลฎีกา รวมทั้งคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

(9) กรณีที่มีการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับหรือคำสั่งของศาล ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบหมายจับหรือคำสั่งที่ข้อความ “ด้วยผู้ร้องยื่นคำร้องว่า...” ว่ามีเหตุผลพิเศษในการขอให้ศาลออกหมายจับหรือไม่ หากมีเหตุผลพิเศษให้นำมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย

(10) ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นไม่ได้ เช่น การนัดหมายให้มารายงานตัวกับพนักงานสอบสวนบ่อยครั้ง จนผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันไม่สามารถจะทำงานอย่างอื่นได้ตามปกติ เป็นต้น

(11) การใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล

2. การควบคุมการสอบสวน

ความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิด หรือผู้ต้องหาที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน หากพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจได้เริ่มทำการสอบสวนไปแล้วให้พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เว้นแต่ความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองได้ทำการสอบสวนแล้ว

3. หัวหน้าพนักงานสอบสวน

หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน หรือผู้รักษาราชการแทน ที่มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา 18 วรรคสี่ และมาตรา 140 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเขตท้องที่รับผิดชอบของตน

สรุป โครงสร้างของคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 เป็นการรวมเอาระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่มารวมเข้าด้วยกันประกอบด้วย 3 เรื่องหลัก ได้แก่การอำนวยความสะดวก การทำสำนวน และมาตรการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวน

ในส่วนของการปล่อยชั่วคราวนั้น อยู่ในเรื่องการอำนวยความสะดวก เหตุผลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งดังกล่าว เพื่อต้องการปรับปรุง แก้ไข คำสั่ง กฎ ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมุ่งเน้นที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้มี

การปรับปรุงขึ้นใหม่ ประกอบกับตามกฎหมายในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะได้พิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด ฉะนั้นการปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการที่มีความสำคัญยิ่ง หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนนั้นๆ เป็นผู้พิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราว โดยต้องพิจารณาสั่งให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งได้ภายในกำหนด ก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกเสนอสัญญาประกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณาจากความหนักเบาแห่งข้อหาที่ถูกกล่าวหา หากมีอัตราโทษสูงผู้ต้องหามีโอกาสหลบหนีมีหรือไม่ และพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนมีเพียงใด สามารถที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาตามที่ถูกกล่าวหาว่ามีมากน้อยเพียงใด หากปล่อยชั่วคราวแล้ว โอกาสที่ผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานทำให้เสียรูปคดีมีหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาจากพฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดี พิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ขอประกันหรือหลักประกัน และพิจารณาจากภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่ ซึ่งการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือวิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ หากมีกรณีพิจารณาแล้วไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ผู้มีอำนาจจะไม่สั่งให้ปล่อยชั่วคราวก็ได้ โดยต้องแสดงผลและต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบโดยเร็ว และต้องบันทึกคำสั่งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี โดยให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน สำหรับในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนคดีอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ และการเรียกประกันหรือหลักประกัน จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา รวมทั้งคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

ฉะนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องหา ซึ่งเป็นเพียงผู้ที่กฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยจนกว่าศาลจะพิพากษาสั่งลงโทษ ได้มีโอกาสต่อสู้พิสูจน์ความผิดตามที่ถูกกล่าวหา อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มุ่งเน้นที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ จึงเห็นควรให้ผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราว ให้เร่งดำเนินการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาภายใน

ระยะเวลา 1 ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง หรือมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งได้ภายในกำหนด ก็ควรพิจารณาสั่งภายในระยะเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง ซึ่งเป็นไปตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 โดยในการควบคุมการสอบสวนผู้มีอำนาจในการพิจารณาการสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน คือหัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งถือว่าเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคสี่และมาตรา 140 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.1.4 คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 537/2555 ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2555 เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจ

ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 537/2555 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจที่ออกตามความในมาตรา 11(4) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มีรายละเอียด ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งของหัวหน้างานส่วนต่างในสถานีตำรวจ ได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานอำนวยการและงานป้องกันปราบปราม หัวหน้างานสืบสวน หัวหน้างานสอบสวน หัวหน้างานปฏิบัติการพิเศษ เพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานีตำรวจเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยควบคุมรับผิดชอบในงานแต่ละด้านที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้กำกับหรือหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสถานีตำรวจคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติ ตามโครงสร้างสถานีตำรวจกำหนด

งานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหาในการคัดค้านการไม่ให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ได้นำข้อบัญญัติ ของ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 537/2555 ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2555 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของหัวหน้างานป้องกันปราบปราม หัวหน้าสืบสวน มาแสดงดังมีรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

หัวหน้าสถานีตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผน อำนวยการสั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ปกครองบังคับบัญชา ตรวจสอบติดตาม และประเมินผล ตลอดจนการฝึกอบรม โดยปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดในคดีอาญาภายในเขตอำนาจความรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครอง

รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม เป็นหัวหน้างานอำนวยการ งานป้องกันปราบปราม และงานจรจร เป็นหัวหน้าผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน อำนวยการสั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนปฏิบัติงานในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับ งานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ งาน

ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้อ หรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจ เพื่อมิให้เกิดอาชญากรรมขึ้น

รองผู้กำกับการสืบสวน เป็นหัวหน้างานสืบสวน เป็นหัวหน้าผู้ปฏิบัติงานสืบสวน รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนอำนวยความสะดวก สั่งการควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผลตลอดจนการปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่เกิดขึ้น รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวข้อหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจ เพื่อแสวงหา พยานหลักฐานและผู้กระทำความผิดอันเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในการ สืบสวนคดีอาญาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการกำหนดโครงสร้างสถานีตำรวจจะเห็นได้ว่า หัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชา สูงสุดในสถานีตำรวจคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติ ตามโครงสร้างสถานีตำรวจ โดยมี หัวหน้างาน ด้านต่างๆ คอยดูแลรับผิดชอบงานที่ตนเองควบคุม ตามอำนาจหน้าที่

3.2 กฎหมายต่างประเทศ

ในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นระบบกฎหมาย Common Law หรือ Civil Law ต่างก็ให้ หลักประกัน สิทธิและเสรีภาพผู้ต้องหาเหมือนกัน โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้ต้องหาที่จะต้องไม่ถูก ควบคุม หรือขังนานเกินควรจากอำนาจรัฐดังจะเห็นได้จากทั้งสองระบบนี้เองต่างก็มีหลักการของ Habeas Corpus เหมือนกัน เพราะหลักกฎหมาย Habeas Corpus นี้ถือว่าเป็นหลักการคุ้มครอง เสรีภาพของบุคคลเพื่อป้องกันการละเมิดเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะ และคุ้มครองจากการใช้ อำนาจจับกุม คุมขัง ควบคุม ตามอำเภอใจของรัฐ

ในระบบกฎหมาย Common Law คือระบบกฎหมายอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา และใน ระบบกฎหมาย Civil Law คือระบบกฎหมายเยอรมัน ญี่ปุ่น ได้มีมาตรการป้องกันผู้ต้องหาที่จะไม่ ต้องถูกขังนานเกินควรด้วยการกำหนดระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาไว้อย่างจำกัด⁵¹ มีมาตรการผ่อน คลายการจำกัดเสรีภาพ โดยการปล่อยชั่วคราว โดยหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวและระยะเวลา ควบคุมจะมีระยะเวลาอย่างน้อยแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา หลักประกันที่สำคัญที่สุดในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาและจำเลย คือกฎหมายรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะบรรดาบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

⁵¹ อรวรรณ ไทยวาณิช. (2538). *การปล่อยชั่วคราว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 8.

(Amendments) มาตรา 1-10 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อว่า Bill of Rights การที่รัฐธรรมนูญสหรัฐซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐ (Federal Constitution) สามารถเข้าไปมีบทบาทในการให้หลักประกันแก่ ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาแต่ละชั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมของทุก ๆ มลรัฐนั้นก็เนื่องจาก ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา (U.S Supreme Court) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ เล่นบทบาทในการที่จะตีความรัฐธรรมนูญ ในลักษณะที่เป็นการขยายความให้เข้าไปคุ้มครองสิทธิของ ผู้ต้องหาและจำเลยอย่างแท้จริง และในขณะเดียวกันก็เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้กับเจ้าหน้าที่ทั้งหลายเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทั้งในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ศาลสูงสุดได้วางไว้⁵²

3.2.1.1 การควบคุมตัว

ในเรื่องการควบคุม ไม่ว่าจะมีความจำเป็นหรือไม่ก็ตาม รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดว่า ตำรวจมีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับได้นานเท่าใด แต่กฎหมายของรัฐบาลกลางและกฎหมายของมลรัฐต่างๆ จำแนกไว้ว่าจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปศาลโดยเร็ว บางรัฐกำหนดเวลาไว้โดยเช่น 24 ชั่วโมงเมื่อไปถึงศาลแล้ว ศาลก็จะแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิต่างๆ เช่น แจ้งให้ทราบว่าถูกกล่าวหาในเรื่องใด และแจ้งให้ทราบว่าผู้ต้องหาจะมีสิทธิจะได้รับการไต่สวนเบื้องต้นถึงเหตุแห่งการขัง การไต่สวนมิได้ทำในทันที จะทำโดยเร็วภายหลังจากนั้น ซึ่งกฎหมายบางฉบับ กำหนดว่าจะต้องไม่เกิน 10 วัน ในการไต่สวนเบื้องต้น หากปรากฏว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดศาลก็จะปล่อยตัวผู้ต้องหา มีสิทธิถาม คำนพยาน มีสิทธินำพยานเข้าแสดงต่อศาล ฉะนั้นผู้ถูกจับกุมโดยไม่มีเหตุสมควร ก็จะไม่รับการปล่อยตัว โดยเร็ว เพราะศาลจะต้องทำการไต่สวนเบื้องต้นถึงเหตุแห่งการจับ ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน 10 วัน นับตั้งแต่ปรากฏตัวต่อศาลเป็นครั้งแรกหลังจากถูกจับ⁵³

จากการศึกษาเห็นได้ว่าในเรื่องการจับ การค้น ของสหรัฐอเมริกาดังกล่าวข้างต้น ศาลได้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบทุกชั้นตอน เมื่อมีการจำกัดเสรีภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบอำนาจของฝ่ายบริหารว่าได้กระทำไปโดยถูกต้อง หรือโดยชอบธรรมหรือไม่

นอกจากนั้นบทบาทของศาลในเรื่องการประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ยังมีในเรื่องของ Exclusionary Rule หรือ หลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานใดๆ ในคดีอาญาซึ่งได้มาโดยการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ อันเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ถือว่า เป็นบทบังคับให้ตำรวจต้องปฏิบัติ

⁵² กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543). *กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 129-130

⁵³ เกียรติจักร วัฒนสวัสดิ์. (2533). *การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน*. รายงานการสัมมนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 31.

ตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย⁵⁴ และมีหลักความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขังโดยกระบวนการของกฎหมาย ฮาบีสคอร์ปัส(Habeas Corpus) ซึ่งเป็นหลักประกันให้ผู้ถูกคุมขังโดยไม่ชอบสามารถร้องขอต่อศาล ให้ปล่อยตัวได้

3.2.1.2 การปล่อยชั่วคราว

ในสหรัฐอเมริกา ตำรวจจะต้องพาผู้ต้องหาที่อยู่ในความควบคุมไปพบศาลโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสเข้ามาตรวจสอบถึง “เหตุอันควรสงสัย” (Probable cause) โดยเฉพาะในการจับที่ไม่มีหมายจับ ส่วนในกรณีที่จับโดยมีหมายจับ ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลตรวจสอบถึงความจำเป็นที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในช่วงที่ตำรวจนำผู้ต้องหามาศาลที่เรียกว่า Initial Appearance นี้เองที่ศาลจะพิจารณาว่า ผู้ต้องหาสมควรจะได้รับการประกันตัวหรือไม่ รัฐธรรมนูญสหรัฐฯ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 8 (The Eight Amendment) บัญญัติรับรองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เกี่ยวกับเรื่องการประกันตัวไว้โดยกำหนดห้ามมิให้เรียกหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว “ที่สูงเกินไป” (excessive)⁵⁵

แม้ว่ารัฐธรรมนูญของสหรัฐฯ จะมีได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาทุกคดีจะต้องมีสิทธิในการประกันตัว แต่ในความผิดพลาดของสหพันธรัฐที่ไม่ใช่ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตจะมีกฎหมายให้สิทธิในการประกันตัวเอาไว้เสมอ และในระดับมลรัฐก็มีรัฐธรรมนูญของกว่า 40 รัฐที่รับรองสิทธิในการประกันตัวเอาไว้ โดยมีที่จะเขียนไว้ชัดเจนยิ่งกว่าในรัฐธรรมนูญของสหรัฐฯ เสียอีก เช่น รัฐธรรมนูญของแคลิฟอร์เนียเขียนไว้ว่า “ทุกคนมีสิทธิได้รับการประกันตัวโดยมีหลักประกันที่เหมาะสมเว้นแต่ในคดีที่มีโทษประหารชีวิตซึ่งมีพยานหลักฐานซึ่งเชื่อถือได้” เป็นต้นในการคำนวณว่าหลักประกันจะ “สูงเกินไป” หรือไม่นั้นศาลสูงสุดของสหรัฐฯ จะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการเรียกหลักประกัน โดยกล่าวว่า การเรียกหลักประกันก็เพื่อที่จะแน่ใจได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปศาลในวันนัดพิจารณา ดังนั้นการเรียกหลักประกันสูงเกินกว่าจำนวนที่น่าจะเป็นเพื่อสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าวย่อมถือว่า “สูงเกินไป” ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ศาลยังได้กล่าวถึงความสำคัญของอิสรภาพของผู้ต้องหาในช่วงเวลา ก่อนฟ้องคดีว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาทำให้ไม่ต้องได้รับผลร้ายหรือถูก

⁵⁴ เสียงชัย สุมิตรวสันต์. (2537). *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ต้องหา ก่อนการประทับฟ้องโดยองค์ศาล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 32.

⁵⁵ รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 บัญญัติว่า “Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel unusual punishments inflicted”

ลงโทษก่อนการพิจารณาและเป็นการทำให้หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ (Resumption of innocence) ได้รับการปฏิบัติอย่างแท้จริง

สิทธิในการประกันตัวนั้นอาจกล่าวได้ว่า มีข้อยกเว้นเฉพาะคดีที่มีโทษประหารชีวิตเท่านั้น ซึ่งเป็นแนวที่ใช้บังคับปฏิบัติอยู่ในสหพันธรัฐและในมลรัฐต่างๆ เหตุผลในการไม่ให้สิทธิในการประกันไว้อย่างชัดเจนในคดีที่มีโทษประหารชีวิตก็เพราะในคดีดังกล่าวมีโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีนั่นเอง

สิทธิในการประกันตัวมีอยู่ตลอดระยะเวลาที่ถูกควบคุม ไม่ว่าจะขึ้นก่อนฟ้อง ชั้นพิจารณาคดีและระหว่างควบคุมขณะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล นอกจากนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งศาลเกี่ยวกับการประกันด้วยหากกฎหมายไม่เปิดช่องให้อุทธรณ์ ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะร้องขอต่อศาลให้พิจารณาความชอบธรรมของการควบคุมที่เรียกว่า Habeas Corpus อีกทางหนึ่งด้วย

ระบบการประกันตัวในสหรัฐอเมริกา

การประกันตัวในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะเป็นในรูปของการประกันด้วยหลักทรัพย์ (Money Bail System) ซึ่งแนวคิดตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านการเงินที่มีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมจะสามารถยับยั้งผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ให้หลบหนี และให้เขามาปรากฏตัวต่อศาลในวันนัดพิจารณา การกำหนดว่าจำนวนเงินขนาดไหนจะเพียงพอและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับผู้พิพากษา (magistrate) ซึ่งในทางปฏิบัติจะกำหนดจำนวนเงินเป็นสัดส่วนกับความร้ายแรงของคดี ทำให้เกิดปัญหาติดตามมาว่าอิสรภาพของผู้ต้องหาและจำเลยนั้นขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินผู้นั้น ซึ่งทำให้มีลักษณะขัดต่อความเสมอภาค (equal protection)⁵⁶

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในสหรัฐอเมริกาได้ข้อสรุปว่าประชาชนเห็นว่าการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยพิจารณาหลักทรัพย์ที่เสนอมาเป็นสำคัญเป็นการแบ่งแยกและสกัดกั้นคนยากจนไม่ให้ได้รับการประกันตัว (Monetary for bail system discriminates against poor)⁵⁷ การปล่อยชั่วคราวเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างการยอมให้ยึดเงินหรือทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเพื่อแลกกับอิสรภาพ (Forfeiting money for freedom) ทำให้คนจนไม่มีทางได้รับอิสรภาพซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม (Unjust practices) ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว แต่ตนเองไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกันได้ จะรู้สึกทันที่ว่าเขาถูกขังอีกด้วย

⁵⁶ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543). *กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 135-140.

⁵⁷ Ebbe B.Ebbesen and Vladimir J. Konecni, p.192 อ้างถึงใน กัทธศักดิ์ วรรณแสง. (2546). “การใช้ดุลยพินิจในการปล่อยชั่วคราว”. *ตุลพาห*, 1(50) (มกราคม – เมษายน). หน้า 157.

เหตุผลเพียงว่าเขาเป็นคนยากจน การที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยพิจารณาว่าหลักทรัพย์ที่เสนอมาเพียงพอที่จะเป็นประกัน (Ensure) ได้หรือไม่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมาศาลตามกำหนดนัดเป็นการแบ่งแยก (Discriminate) และเป็นการส่งเสริมธุรกิจรับเป็นนายประกันรุ่งเรืองขึ้นบนความยากลำบากของผู้ต้องหาหรือจำเลย⁵⁸ ศาลจึงแก้ปัญหานี้โดย

ประการแรก อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นประกัน (Release on recognizance) แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องลงชื่อในสัญญาประกันตัวเองโดยยอมรับชำระเงินเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุไว้ต่อศาล หากผิดสัญญาประกันเปรียบเสมือนการให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีหลักประกัน

ประการที่สอง อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยยึดหลักทรัพย์ของผู้ขอประกันเท่าที่หาได้ ส่วนเบี้ยปรับที่เหลือให้ทำสัญญาไว้ในลักษณะเช่นข้อ 1

ประการที่สามในบางรัฐจะมีการออกกฎหมายว่าการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีประกันถือว่าเป็นความผิดทางอาญาอีกฐานหนึ่ง กรณีนี้หากผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีประกัน ศาลจะแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นด้วย

3.2.2. สหราชอาณาจักร

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของอังกฤษ ได้รับการพัฒนามาจากกฎหมาย Common Law ที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ในส่วนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาจากเดิมหลายประการ⁵⁹ แม้จะมีการผ่อนคลายความเคร่งครัด ในเรื่องการรับโดยไม่มีหมาย โดยเพิ่มประเภทความผิดที่ตำรวจสามารถจับได้โดยไม่มีหมายจับมากขึ้นก็ตาม แต่มีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาไว้อย่างรัดกุม โดยกำหนดระยะเวลาในการควบคุมตัวของตำรวจน้อยมาก ตำรวจจึงไม่มีเวลาที่จะจับก่อนแล้วรวบรวมพยานหลักฐานที่หลังเหมือนในทางปฏิบัติของไทย

3.2.2.1 การควบคุมตัว

ในการพิจารณาว่าผู้ถูกจับควรจะต้องถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีที่ตำรวจหรือควรจะได้รับอนุญาตให้ประกันตัวไปนั้น จะต้องพิจารณาโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ประการแรก เพื่อเป็นการรักษาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความผิดหรือ

ประการที่สอง เพื่อต้องการสอบปากคำเพิ่มเติม

⁵⁸ Richard Quinney. (1975). *Criminology*, 2nd edition. Toronto: Little, Brown and Company. p.710.

⁵⁹ เสียงชัย สุมิตรวสันต์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 54. หน้า 45-46.

หากเจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าควรควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ก็ทำได้โดยต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้างต้น และมีพนักงานควบคุม (Custody officer) และผู้พิพากษา Magistrate คอยตรวจสอบเป็นระยะๆ ดังนี้

ระยะแรก ภายใน 6 ชั่วโมง เจ้าพนักงานควบคุมพิจารณาจากการสอบสวนว่าได้พยานหลักฐานพอที่จะฟ้องคดีหรือไม่ ถ้ายังได้พยานหลักฐานไม่พอฟ้องคดีและจะควบคุมตัวต่อไป สารวัตรจะต้องทำความเข้าใจพร้อมเหตุผลในการควบคุมตัวไว้ในบันทึกการควบคุม

ระยะที่สอง ภายใน 15 ชั่วโมง จากความจำเป็นในการควบคุมตัวข้างต้น และถ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าควรต้องควบคุมตัวต่อไป เจ้าพนักงานตำรวจระดับหัวหน้าสถานีตำรวจนั้นจะต้องนำความเห็นเสนอพนักงานควบคุมว่าควรควบคุมตัวผู้ต้องหาต่อไป และการเสนอความเห็นนี้จะต้องเสนอภายใน 9 ชั่วโมงหลังจากที่นำตัวผู้ต้องหามาที่สถานีตำรวจ

ระยะที่สาม ภายใน 24 ชั่วโมง ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการพิจารณาว่าควรจะถูกปล่อยหรือควรได้รับการปล่อยตัวไป แต่ถ้าหากยังพิจารณาไม่ได้และจะต้องควบคุมตัวต่อไป จะต้องปรากฏว่าความผิดที่ผู้ต้องหากระทำเป็นความผิดคดีอุกฉกรรจ์ และต้องเสนอไว้ในบันทึกควบคุม

ระยะที่สี่ ภายใน 36 ชั่วโมง ในกรณีที่ผู้ต้องหาจะต้องถูกควบคุมตัวต่อไปหลังจากถูกควบคุมมาแล้ว 24 ชั่วโมงข้างต้น เจ้าพนักงานตำรวจต้องร้องขอต่อศาล Magistrate เพื่อให้ศาลออกหมายจับพร้อมกันนี้ จะต้องแสดงเหตุผลต่อศาลว่าทำไมผู้ต้องหาจึงต้องถูกควบคุมต่อไป ในการออกหมายจับนี้ ผู้พิพากษา Magistrate จะพิจารณาตามประเด็นต่างๆดังนี้

ประเด็นแรก ความผิดที่ผู้ต้องหากระทำเป็นความผิดอุกฉกรรจ์หรือไม่

ประเด็นสอง การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไปจะเป็นการป้องกันพยานหลักฐานหรือเพื่อความจำเป็นที่จำต้องสอบปากคำเพิ่มเติมหรือไม่ และ

ประเด็นที่สาม การสอบสวนสืบสวนได้กระทำจนเป็นที่พอใจของศาลหรือไม่

ระยะที่ห้า หลังจาก 72 ชั่วโมง แม้ว่าหมายจับจะมีกำหนดระยะเวลาเพียง 36 ชั่วโมง แต่ถ้าผู้พิพากษา Magistrate พิจารณาจากเหตุผลข้างต้น ผู้พิพากษา Magistrate ก็สามารถขยายระยะเวลาเป็น 72 ชั่วโมงได้

ระยะสุดท้าย หลังจาก 96 ชั่วโมง ในกรณีนี้เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้ต่อไปอีก เจ้าพนักงานตำรวจต้องพิจารณาแล้วว่าควรจะฟ้องคดีผู้ต้องหาหรือต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าก่อนที่จะมีการฟ้องคดีนั้น เมื่อบุคคลใดถูกจับกุมแล้วเจ้าพนักงานตำรวจต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานเลยว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าไม่ใช่เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องปล่อยตัวผู้นั้นไปทันที หากเจ้าพนักงานตำรวจพบว่าเขา

ได้กระทำความผิดจริงจึงต้องมาพิจารณาต่อไปว่ามีเหตุอันควรควบคุมเขาไว้หรือไม่ ถ้าพบว่าไม่มีเหตุอันควรควบคุมตัวแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องอนุญาตให้เขาประกันตัว (Bail) ไป แต่ถ้าพบว่า มีเหตุจะต้องควบคุมตัวในกรณีนี้การใช้อำนาจควบคุมตัวของเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องถูก ตรวจสอบเป็นระยะๆ จากพนักงานควบคุมในกรณีการควบคุมตัวไม่เกิน 24 ชั่วโมง และจาก ผู้พิพากษา Magistrate ในกรณีการควบคุมตัวเกิน 24 ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาการควบคุม ตัวทั้งหมดก็จะไม่เกิน 96 ชั่วโมง ถ้าครบกำหนด 96 ชั่วโมงแล้วเจ้าพนักงานตำรวจต้องส่งตัวผู้ถูก ควบคุมฟ้องคดีต่อศาล หรือมีฉันทันทีก็ต้องปล่อยตัวไป⁶⁰

3.2.2.2 การปล่อยชั่วคราว

เดิมก่อนที่จะมีการบัญญัติ The Bail Act 1976 นั้น การประกันตัวศาลหรือเจ้า พนักงานมักจะเรียกหลักประกันเสมอๆ แต่เมื่อมีการบัญญัติ The Bail Act 1976 แล้วในมาตรา 3 ของกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติไว้ว่า ไม่ให้มีการเรียกหลักประกันในการให้ประกันตัว กล่าวคือ ให้ถือเป็นหลักทำให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน ไม่ต้องมีนายประกันไม่ต้องมีเงื่อนไขใดๆ เว้นแต่มีกรณีที่ต้องพิจารณาดังนี้

ประการแรก ในกรณีพิเศษเป็นการเฉพาะเจาะจง ศาลมีอำนาจเรียกประกันได้ โดย พิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจ บุคลิกลักษณะและพิจารณาว่าเคยถูกศาลพิพากษาว่าเคยกระทำ ความผิดมาแล้วหรือไม่ และพิจารณาจากบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อนบ้าน ในกรณีที่หลักประกันไม่ เป็นที่พอใจของศาล ศาลอาจกำหนดเป็นจำนวนเงินประกันให้ผู้ต้องหาเข้ามาเป็นหลักประกันได้ หรือในกรณีที่นายประกันหาหลักประกันมาประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่หลักประกันไม่เป็น ที่น่าพอใจของศาล นายประกันอาจหาหลักประกันมาเพิ่ม โดยยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น หรือต่อ ศาล Magistrate ที่นายประกันมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้

ประการที่สอง ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ต้องหาจะไม่อยู่ในประเทศอังกฤษ ศาลหรือ เจ้าพนักงานตำรวจจะเรียกหลักประกันก่อนที่จะให้ประกันตัวไป โดยหลักประกันนั้นจะพิจารณา เป็นค่าปรับในกรณีที่จะให้ประกันตัวไป โดยหลักประกันนั้นจะพิจารณาเป็นค่าปรับในกรณีที่เขา ไม่ยอมมาให้ควบคุมตัว และเมื่อศาลสั่งปรับไปแล้วระหว่างในระยะเวลา 21 วัน จำเลยหรือผู้ต้องหา มีเหตุที่ดีกว่าทำไมจึงมาตามนัดไม่ได้ ศาลก็อาจจะมีการสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งปรับนั้น

ประการที่สาม ในกรณีที่ศาลเห็นว่าควรอนุญาตให้ประกันตัวไป โดยมีข้อกำหนด คุมประพฤติศาลก็อาจวางกำหนดคุมประพฤติแทนการเรียกหลักประกันโดยกำหนดเงื่อนไข ดังนี้

1. กำหนดเงื่อนไขไม่ให้ผู้ประกันหลบหนี
2. กำหนดเงื่อนไขไม่ให้ไปกระทำความผิดอีกในระหว่างประกันตัว

⁶⁰ เสียงชัย สุมิตรวสันต์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 54. หน้า 18-20.

3. กำหนดไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับพยาน
4. ให้รายงานตัวที่สถานีตำรวจ สัปดาห์หรือวันละครั้ง
5. ยอมให้ยึดหนังสือเดินทาง
6. กำหนดที่อยู่ให้เช่น ให้อยู่กับบิดามารดา แจ้งการย้ายที่อยู่ทุกครั้ง กำหนดเวลาออกจากบ้านและกลับบ้าน
7. ห้ามพูดคุยกับพยานสำคัญของโจทก์ หรือห้ามเข้าไปในระยณที่ที่อยู่ของพยานโจทก์ ในกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยเป็นเด็กในมาตรา 3(7) ของพระราชบัญญัตินี้ยังอนุญาตให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นนายประกันได้ โดยกำหนดให้สามารถเป็นนายประกันในวงเงินจำกัด 50 ปอนด์⁶¹

3.2.3. ประเทศเยอรมัน

การดำเนินคดีอาญาของประเทศเยอรมัน กระบวนการฟ้องร้องพิจารณาคดีอาญาขั้นต้น (Vorverfahren) ถือเป็นการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้องร้อง ซึ่งก็คือการสอบสวนฟ้องร้องนั่นเอง ตามกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของเยอรมันถือว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีขั้นต้นนี้เป็นขั้นสอบสวน โดยจะมีองค์กรอัยการเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการในขั้นนี้ จะเป็นการสอบสวนเพื่อหาพยานหลักฐาน เพื่อชี้ขาดว่ามีข้อเท็จจริงพอที่จะเอาผิดแก่ผู้ต้องหาหรือไม่⁶²

3.2.3.1 การควบคุมตัว

การออกหมายจับตาม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ตัวมาขังไว้ชั่วคราว (Untersuchungshaft) ซึ่งเป็นการกระทำที่กระทบต่อเสรีภาพของผู้ต้องหาอย่างยิ่ง เพราะผู้ต้องหาถูกจำกัดเสรีภาพก่อนมีคำพิพากษา อันเป็นการขัดต่อหลักที่สันนิษฐานว่า เป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษา หมายจับนั้นให้ออกโดย ผู้พิพากษาสอบสวน (มาตรา 114 วรรค 1) โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 ได้กำหนดเหตุที่จะทำการขังชั่วคราวต่อผู้ต้องหาไว้ว่าจะต้องมีเงื่อนไขดังนี้

ประการแรก ต้องมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่ง (dringendertatverdacht) ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด

⁶¹ เสียงชัย สุมิตรวสันต์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 54. หน้า 12-23.

⁶² ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2538). อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 86-87.

“ผู้ต้องหานั้น ผู้พิพากษาอาจสอบถามจากพนักงานอัยการและทนายของผู้ต้องหาได้ (มาตรา 168-c) ทั้งนี้ผู้ต้องหามีสิทธิแถลงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัยได้ (มาตรา 115 วรรค 2 และ 3)”

ประการที่สอง ต้องมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามกรณีดังต่อไปนี้
 กรณีแรก มีเหตุเกรงว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี (มาตรา 112 วรรค 2n1 และ 2)
 กรณีที่สอง มีเหตุเกรงว่าผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือข่มขู่พยาน
 ผู้ต้องหาคนอื่น (Verdunkelungsgefahr)

กรณีที่สาม ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดที่ร้ายแรง (Schwer der Tat)
 กรณีที่สี่ มีเหตุเกรงว่าผู้ต้องหาจะไปก่อความผิดขึ้นใหม่ (Wiederholungsgefahr)
 สำหรับความผิดบางประเภท

ประการที่สาม โทษที่ผู้ต้องหา ถูกกล่าวหา นั้นจะต้องได้สัดส่วนกับการขังชั่วคราว
 ทั้งนี้ มาตรา 113 บัญญัติว่าหากเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับแบบ day-fine
 ไม่เกิน 180 วัน ไม่อาจขังชั่วคราวโดยเหตุที่จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน แต่อาจทำได้หากเกรง
 ว่าจะหลบหนี

ผู้มีอำนาจสั่งขังชั่วคราว ได้แก่ ผู้พิพากษา ทั้งในกรณีที่มีการจับชั่วคราว ตามมาตรา 127
 และ 128 หรือกรณีมีการออกหมายจับ (มาตรา 115, 115-a) ก่อนการออกคำสั่งชั่วคราว

ระยะเวลาในการขังชั่วคราว เมื่อมีการสั่งขังชั่วคราวแล้วตามกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความอาญาของเยอรมันได้กำหนด ระยะเวลาที่จะขังชั่วคราวผู้ต้องหาไว้ดังนี้

กรณีแรก เมื่อเหตุในการสั่งขังชั่วคราว ตามมาตรา 112 หหมดไป หรือระยะเวลาที่
 ขังชั่วคราวนั้นจะมากกว่าโทษ สำหรับความผิดที่ถูกกล่าวหา (มาตรา 120 วรรค 1)

กรณีที่สอง เมื่อพนักงานอัยการร้องขอให้ยุติการขังชั่วคราว (มาตรา 120 วรรค 3)
 ทั้งนี้เพราะถือว่าพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการกำกับกับการสอบสวน (Verfahrensherrschaft)

กรณีที่สาม เมื่อได้สั่งขังชั่วคราวครบ 6 เดือน แต่สามารถขยายระยะเวลาออกไปได้
 อีกคราวละ 3 เดือนหากมีความจำเป็นเนื่องจากความยุ่งยากในการสอบสวน ซึ่งการขยายระยะเวลา
 ออกไปยังเป็นอำนาจของศาลมณฑล (มาตรา 121 วรรค 1)

กรณีที่สี่ เมื่อผู้ต้องหาร้องขอให้ตรวจสอบการสั่งขังชั่วคราวนั้นว่าชอบด้วย
 กฎหมายหรือไม่ (Haftprüfungsantrag, มาตรา 17) หากเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องปล่อยตัว
 ไปผู้ต้องหาที่ถูกสั่งขังชั่วคราว มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งให้ขังได้ (hatbeschwerde) (มาตรา 304)⁶³

3.2.3.2 การปล่อยชั่วคราว

การปล่อยชั่วคราว ในกรณีนี้เป็นการจับผู้ต้องหาตามหมายจับของศาล
 ถ้าผู้พิพากษาพิจารณาว่าควรปล่อยผู้ต้องหาไป ผู้พิพากษาต้อง มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งจับกุมตัวผู้ต้องหา
 หรือ มีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไปนั้น

⁶³ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 91-94.

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาในการพิจารณาว่าผู้พิพากษาจะปล่อยตัวผู้ต้องหาไป หรือจะควบคุมตัวไว้ต่อไป มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

ประการแรก มีเหตุเป็นที่น่าเชื่อถือว่าจะปล่อยไปจะเป็นอันตรายหรือไม่

ประการที่สอง มีเหตุเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าเขาจะหลบหนีหรือไม่ ในกรณีนี้ผู้พิพากษาอาจสั่งปล่อยชั่วคราวได้โดยอาจกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ต้องหาต้องปฏิบัติตาม เช่น ห้ามย้ายที่อยู่ หรือ กำหนดเขตที่อยู่ให้แน่นอนและห้ามออกนอกเขตกำหนด เป็นต้น

ประการที่สาม ผู้ต้องหาไม่พวดยุติธรรมจะข่มขู่พยานหรือไม่

ประการที่สี่ ผู้ต้องหาไม่พวดยุติธรรมจะไปทำความผิดอีกหรือไม่

การประกันตัวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน เป็นการร้องขอที่ยากมากเพราะหากเมื่อศาลพิจารณาเห็นว่า ไม่มีเหตุต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาข้างต้นแล้ว ผู้พิพากษาก็จะปล่อยชั่วคราว แต่ในทางกลับกันหากผู้พิพากษาเห็นว่า มีเหตุจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้พิพากษาก็จะมีคำสั่งให้ควบคุมตัว ดังนั้น เมื่อมีเหตุที่ต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาเสียแล้ว ถ้าผู้ต้องหา มาร้องขอประกันตัวศาลก็จะไม่อนุญาต⁶⁴

3.2.4. ประเทศญี่ปุ่น

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของญี่ปุ่น ได้บัญญัติรับรองเอาไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น มาตรา 31 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ถูกจำกัดสิทธิในชีวิตและเสรีภาพ...” (No person shall be deprived of life or liberty...) ซึ่งมาตรา 31 นี้เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งถือว่ารัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่นฉบับนี้ให้ความสำคัญและเป็นหลักประกันแก่สิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานแก่ประชาชนมาก⁶⁵

ส่วนในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพิจารณาคดีอาญาเป็นไปเพื่อความยุติธรรมและรวดเร็ว พร้อมกันนี้ก็ยังคงไว้ซึ่งความสงบสุขของสังคมและรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของบุคคลแต่ละคนไว้ด้วย⁶⁶

3.2.4.1 การควบคุมตัว

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับโดยมีหมายจับแล้ว ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับกุมตัวผู้ต้องหาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ 48 ชั่วโมง เมื่อครบกำหนดแล้วจะต้องส่งตัวผู้ต้องหาให้แก่อัยการ เมื่ออัยการได้รับตัวผู้ต้องหาแล้วอัยการมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้อีก

⁶⁴ อรรถวณิช ไทยวาณิช, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 51, หน้า 48-49.

⁶⁵ กุลพล พลวัน, (2525), “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศญี่ปุ่น”, *วารสารอัยการ*, 5(3), หน้า 38 อ้างถึงใน อรรถวณิช ไทยวาณิช, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 51, หน้า 39.

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 39-40.

24 ชั่วโมง เมื่อครบกำหนดระยะเวลาควบคุมในขั้นนี้ (รวม 72 ชั่วโมง) ถ้ามีความจำเป็นจะควบคุมตัวผู้ต้องหาต่อไปอีก อัยการจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลขออนุญาตควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้อีกอย่างมาก 2 ครั้งๆ ละ 10 วัน (ให้นับวันที่ยื่นคำขอในจำนวน 10 วันด้วย) ระยะเวลาสูงสุดนับตั้งแต่วันจับกุมตัวไม่เกิน 23 วัน

เมื่ออัยการได้รับตัวผู้ต้องหาจากตำรวจแล้ว อัยการจะแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ ให้โอกาสผู้ต้องหาชี้แจงข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิในการมีทนายความให้ผู้ต้องขังทราบและภายใน 24 ชั่วโมงนับจากได้รับตัวผู้ต้องหา อัยการจะต้องวินิจฉัยว่าจะปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจะขอให้ศาลสั่งควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือใช้ดุลยพินิจสั่งฟ้องผู้ต้องหา (ในกรณีอัยการเป็นผู้จับผู้ต้องหา อัยการมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้ 48 ชั่วโมง)

การไต่สวนการควบคุมตัวผู้ต้องหา

ในกรณีที่อัยการมีความจำเป็นจะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไปเพื่อทำการวินิจฉัยว่าจะฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี อัยการจะร้องขอต่อศาลให้ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้อีกไม่เกิน 10 วัน โดยเสนอคำร้องพร้อมสำนวนการสอบสวนต่อศาล ผู้พิพากษาจะอ่านสำนวนการสอบสวนและจะทำการสอบสวนผู้ต้องหาเป็นการลับทั้งนี้ผู้พิพากษาจะแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบรวมทั้งแจ้งคำขอให้ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วย

ส่วนองค์ประกอบของกฎหมาย ในการสั่งควบคุมตัวผู้ต้องหา ผู้พิพากษาจะพิจารณาองค์ประกอบของกฎหมายดังนี้

ประการแรก มีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่ถูกกล่าวหา
ประการที่สอง ในคดีนี้ผู้ต้องหามีลักษณะและพฤติการณ์ตามกรณีดังต่อไปนี้หรือไม่

กรณีแรก ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

กรณีที่สอง มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาจะเข้าไปยุ่งเหยิงต่อพยานหรือขัดขวางการผจญความยุติธรรม

กรณีที่สาม มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี

ถ้าเข้าองค์ประกอบดังกล่าวศาลก็จะออกหมายขังให้ผู้ต้องหาไว้ตามคำขอเป็นเวลา 10 วัน นับแต่วันที่ยื่นขอให้ขังพร้อมกับแจ้งให้ทนายความหรือผู้แทนของผู้ต้องหาทราบ

ในกรณีที่อัยการมีความจำเป็นจะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไปอีกเมื่อครบกำหนด 10 วัน ดังกล่าว อัยการจะต้องยื่นคำขอพร้อมแสดงเหตุผลและความจำเป็นเพื่อให้ศาลขยายระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาไปอีก 10 วัน

คำขอให้ขยายเวลาอีก 10 วันนี้ ศาลจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบถึง พฤติการณ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงการควบคุมได้สำหรับการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา กฎหมายบัญญัติให้ ผู้ต้องมิติน

ประการแรก ยื่นอุทธรณ์คำสั่งควบคุมตัวได้

ประการที่สอง ยื่นคำร้องขอให้มีการพิจารณาเหตุในการควบคุมตัวโดยเปิดเผยในศาล

ประการที่สาม ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนคำขอให้ควบคุมตัวเขาถ้าศาลยกคำ ร้อง เขายังมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลต่อไปได้

ประการที่สี่ ยื่นคำร้อง โดยทำเป็นคำขอให้ศาลสูงพิจารณาการควบคุมตัว โดยมี ขอบด้วยกฎหมาย (Writ of Habeas Corpus)⁶⁷

3.2.4.2 การปล่อยชั่วคราว

ในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นอัยการ ผู้ต้องหาคดีอาญาในระบบกฎหมายของ ญี่ปุ่นจะไม่มีสิทธิขอประกันตัว ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมของญี่ปุ่นจึงมีกลไกในการกั้นกรอง ผู้ต้องหาคดีอาญาซึ่งถูกจับและสอบสวนแล้วมิให้ถูกคุมขังโดยไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาและ วินิจฉัยของศาล โดยเฉพาะการควบคุมผู้ต้องหาเกินกว่าอำนาจควบคุมตัวของพนักงานสอบสวน และอัยการ อย่างไรก็ตามผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะขอให้ปล่อยชั่วคราวได้เมื่ออัยการได้ฟ้องคดีต่อศาล แล้ว⁶⁸

3.3 เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหาในการคัดค้านการไม่ให้ปล่อยตัว ชั่วคราวในชั้นสอบสวนตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

ประเด็นแรกเมื่อพิจารณาถึง ในสิทธิของผู้ต้องหาในการคัดค้านการไม่ให้ปล่อยตัว ชั่วคราวในชั้นสอบสวน เมื่อพิจารณาจาก ระยะเวลาในการสั่งปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้น สอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 113 ประกอบมาตรา 87 ประกอบ กับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 419/2556 แล้วเห็นได้ว่า การใช้อำนาจดุลพินิจของพนักงาน สอบสวนในการไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวน ซึ่งผู้มีอำนาจพิจารณา ก็คือ หัวหน้า พนักงานสอบสวน หรือหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 113 “เมื่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ สั่งปล่อยชั่วคราวไม่ว่าจะมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันหรือ

⁶⁷ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 102-105.

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

ไม่การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนหรือจนถึงศาลประทับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือนนับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราวไม่ว่าเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือนจะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้ แต่มิให้เกินหกเดือน” เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปให้ส่งผู้ต้องหามาศาล และให้นำบทบัญญัติมาตรา 87 วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า มาใช้บังคับ หากไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน แต่ได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นศาล ผู้ต้องหาจะต้องมารายงานตัวที่ศาลทุกครั้งเมื่อครบระยะเวลาพักฟ้องหรือฝากขัง⁶⁹

เมื่อผลของการได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนและการได้รับการปล่อยชั่วคราวชั้นศาลมีความแตกต่างกัน ผู้ต้องหาส่วนใหญ่จึงมีความประสงค์อยากได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนเป็นลำดับแรก เมื่อไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาสามารถยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวใหม่ได้อีก แต่หากเป็นการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวชั้นศาลหากศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ป.วิ.อาญา มาตรา 119 ทวิ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมิสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

- (1) คำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- (2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่ซึ่งถือว่าเป็นการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของศาลชั้นต้นอีกครั้งหนึ่ง”⁷⁰

จะเห็นได้ว่าอำนาจพิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนคือหัวหน้าสถานีตำรวจ เมื่อไม่อนุญาตถือว่าคำสั่งไม่อนุญาตดังกล่าวเป็นที่สุด นับแต่ผู้ยื่นคำร้องได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาตดังกล่าว

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ในเรื่องการคัดค้านการถูกควบคุมตัวของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก่อนฟ้องคดีของประเทศต่างๆแล้วปรากฏว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องหาที่มีสิทธิตามค่านพยาน มีสิทธินำพยานเข้าแสดงต่อศาลประเทศอังกฤษ

⁶⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 113.

⁷⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 119 ทวิ.

ถูกตรวจสอบเหตุผลในการควบคุมต่อเนื่อง โดยพนักงานควบคุมและผู้พิพากษาศาล ส่วนประเทศเยอรมัน ทนายหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์และแถลงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัย ในการสั่งควบคุมต่อศาลด้วยตนเอง ประเทศญี่ปุ่น ผู้ต้องหาอุทธรณ์คำสั่งการฝากขังต่อศาลได้

ประเด็นที่สอง ปัญหาระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนการควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้นหากพิจารณาตามหลักที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว จะเห็นได้ว่าการควบคุมผู้ต้องยังขาดการตรวจสอบถึงความจำเป็นและเหตุในการควบคุมผู้ต้องหาระหว่างคดี โดยเฉพาะในชั้นพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว การปล่อยให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจดังกล่าวโดยลำพัง โดยไม่มีการตรวจสอบเลยว่าการควบคุมจำเป็นแค่ไหนเพียงใด จึงทำให้เกิดปัญหาตามมามากมายในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการฝากขังซึ่งมีจำนวนมาก เพราะเจ้าพนักงานจะใช้มาตรการควบคุมผู้ต้องหาโดยเข้าใจว่าเป็นอำนาจที่กฎหมายให้ไว้เป็นหลัก และเข้าใจว่าการไม่ควบคุมเป็นเพียงข้อยกเว้นของกฎหมายเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหายังมีการบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนถึงหลักการดังกล่าวซึ่งควรมีการแก้ไข โดยเฉพาะในขณะที่การสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานยังไม่เสร็จสิ้น เพื่อมิให้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ก่อนในระหว่างการสอบสวน ปัญหาในประเด็นเรื่องของระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องตามกฎหมายในปัจจุบัน จะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะการถูกควบคุมตัวไว้เพียงชั่ว โมงเดียวโดยที่ยังไม่มีความจำเป็น ก็ถือว่าเป็นการถูกลดทอนสิทธิและเสรีภาพแล้ว ดังนั้น การแก้ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะต้องแก้ไขกฎหมายโดยบัญญัติไว้ให้ชัดเจนแล้ว การทำให้เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ในขณะที่อยู่ในระหว่างรวบรวมพยานหลักฐาน หากเห็นว่าการควบคุมเป็นสิ่งที่ยังไม่จำเป็นก็ไม่ควรให้มีการใช้มาตรการควบคุมผู้ต้องหาไว้ก่อน ซึ่งจะถือว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้มากกว่าการปล่อยให้พนักงานสอบสวนพิจารณาใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาทุกรายไว้ก่อน ตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝากขัง การควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้นหากพิจารณาตามหลักที่กฎหมายบัญญัติไว้ของต่างประเทศ มีดังนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปศาลโดยเร็ว บางรัฐกำหนดเวลาไว้เลย เช่น 24 ชั่วโมง และ แจ้งให้ทราบว่ามีสิทธิได้รับการไต่สวนเบื้องต้นถึงเหตุแห่งการขังได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 10 วัน ประเทศอังกฤษ เจ้าพนักงานตำรวจขออนุญาตศาลควบคุมผู้ต้องหาได้ 96 ชั่วโมง หากไม่มีการฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวก็ต้องปล่อย

ตัวไป การใช้อำนาจควบคุมตัวของเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องถูกตรวจสอบเป็นระยะๆจากพนักงานควบคุมในกรณีการควบคุมไม่เกิน 24 ชั่วโมง และจากผู้พิพากษา Magistrate ในกรณีการควบคุมเกิน 24 ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาการควบคุมตัวทั้งหมดก็จะไม่เกิน 96 ชั่วโมง ถ้าครบกำหนด 96 ชั่วโมงแล้วเจ้าพนักงานตำรวจต้องส่งตัวผู้ถูกควบคุมฟ้องคดีต่อศาล หรือมิฉะนั้นก็ต้องปล่อยตัวไป ประเทศเยอรมัน ในกรณีการควบคุมโดยพนักงานอัยการหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163-b กำหนดระยะเวลาในการจับนั้น จะจับได้เฉพาะเพื่อให้ทราบชื่อ – ที่อยู่ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะต้องนำตัวส่งผู้พิพากษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาให้สามารถควบคุมไว้ได้นานกว่านั้น สำหรับประเทศญี่ปุ่น ระยะเวลาการควบคุมตัวของบุคคลในชั้นสอบสวนนั้นจะทำการควบคุมโดยพนักงานอัยการ และตำรวจต่างมีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาโดยขอหมายจับจากศาลซึ่งสามารถควบคุมตัวได้ 48 ชั่วโมงแต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุม (ระยะเวลาการควบคุมตัวนับตั้งแต่ถูกจับกุม) เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องส่งสำนวน ไปให้พนักงานอัยการภายใน 48 ชั่วโมงหลังจากนั้นพนักงานอัยการต้องพิจารณาคำเนิการฝากขังภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากนั้นหากจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวอีกต้องขอฝากขังได้ 10 วันและขยายเวลาได้อีก 10 วันรวมเป็นเวลาที่สามารถควบคุมตัวได้ทั้งหมด 23 วัน

เมื่อพิจารณาในส่วนของประเทศไทยห้ามมิให้ควบคุมผู้จับไว้เกินกว่า 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลา 48 ชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่า 48 ชั่วโมงก็ได้เท่าที่จำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้และสามารถนำมาฝากขังต่อศาลได้อีก 84 วัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าของไทยกฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาโดยมีระยะเวลานานกว่าทุกประเทศ

ประเด็นที่สามปัญหาเกี่ยวกับผู้มีสิทธิในการพิจารณาคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมาย มีแต่ในคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 419/2556ซึ่งเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจของหัวหน้าพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุเพียงคนเดียวซึ่งก็คือหัวหน้าสถานีตำรวจ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ในประเด็นดังกล่าวการพิจารณาคำสั่งให้ประกันตัวผู้ต้องหา หรือไม่ให้ประกันนั้นมีความแตกต่างกันตามกฎหมายของแต่ละประเทศ ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ประเทศอังกฤษ เจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าหน้าที่ควบคุมเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ประเทศเยอรมัน ศาลเป็นผู้พิจารณาอนุญาตประเทศญี่ปุ่น ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิขอประกันในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นอัยการ

การศึกษาเรื่องสิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน มุ่งที่จะศึกษาหลักกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในประเทศไทย ในการควบคุม การขัง ผู้ต้องหา ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับหลักสากลที่ประเทศเสรีประชาธิปไตย เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน และญี่ปุ่น บัญญัติรับรองคุ้มครองหรือไม่เพียงใด และแนวปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายของไทย มีความสอดคล้องกับหลักสากลหรือไม่ จากการศึกษาพบว่ามาตรฐานสากลกำหนดให้ การควบคุมตัว หรือขัง ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดี และเหตุจำเป็นนั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบ โดยองค์กรศาล หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในทันที นอกจากนี้ต้องถือเป็นหลักทั่วไปว่า ระหว่างรอการสอบสวน หรือ การพิจารณา บุคคลผู้ถูกคุมขังมี สิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมในการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อเป็นหลักประกันในเรื่องสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามหลักสากลและตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ ปัจจุบัน รวมทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนจะมีมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ประวัติศาสตร์การปกครอง ตลอดจนบทบาทขององค์กร ศาลและเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาเปรียบเทียบสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบสิทธิผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวน

ประเทศ สิทธิผู้ต้องหาใน ขณะถูกควบคุมชั้นสอบสวน	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	สหพันธรัฐเยอรมัน	ญี่ปุ่น	ไทย
1. การอุทธรณ์การถูกควบคุมตัวในชั้นสอบสวน	ผู้ต้องหาที่มีสิทธิถามค้านพยาน มีสิทธินำพยานเข้าแสดงต่อศาล	ถูกตรวจสอบเหตุผลในการควบคุมต่อเนื่องโดยพนักงานควบคุมและผู้พิพากษาศาล	ทนายหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์และแถลงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัย ในการสั่งควบคุมต่อศาลด้วย	ผู้ต้องหาอุทธรณ์คำสั่งการฝากขังต่อศาลได้	ไม่ได้มีการกำหนดให้ผู้ต้องหาสามารถอุทธรณ์คัดค้านการถูกควบคุมตัวได้ด้วยตนเอง
2. ระยะเวลาในการควบคุมตัว	จะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปศาลโดยเร็ว บางรัฐกำหนดเวลาไว้เลย เช่น 24 ชั่วโมง และ แจ้งให้ทราบที่ผู้ต้องหาสิทธิได้รับการไต่สวนเบื้องต้นถึงเหตุแห่งการจับได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 10 วัน	เจ้าพนักงานตำรวจขออนุญาตศาลควบคุมผู้ต้องหาได้ 96 ชั่วโมง หากไม่มีการฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวก็ต้องปล่อยตัวไป การใช้อำนาจควบคุมตัวของเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องถูกตรวจสอบเป็นระยะๆ	ในกรณีการควบคุมโดยพนักงานอัยการหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163-b กำหนดระยะเวลาในการจับนั้น จะจับได้เฉพาะเพื่อให้ทราบชื่อ – ที่อยู่	ระยะเวลาการควบคุมตัวของบุคคลในชั้นสอบสวนนั้น จะทำการควบคุมโดยพนักงานอัยการและตำรวจต่างมีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาโดยขอหมายจับจากศาล ซึ่งสามารถควบคุมตัวได้	ห้ามมิให้ควบคุมผู้จับไว้เกินกว่า 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลา

<p>2. ระยะเวลาในการควบคุมตัว</p>		<p>พนักงานควบคุมในกรณีการควบคุมไม่เกิน 24 ชั่วโมง และจากผู้พิพากษา Magistrate ในกรณีการควบคุมเกิน 24 ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาการควบคุมตัวทั้งหมดก็จะไม่เกิน 96 ชั่วโมง ถ้าครบกำหนด 96 ชั่วโมงแล้วเจ้าพนักงานตำรวจต้องส่งตัวผู้ถูกควบคุมฟ้องคดีต่อศาล หรือมิฉะนั้นก็ต้องปล่อยตัวไป</p>	<p>แต่อย่างไรก็ตามจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะต้องนำตัวส่งผู้พิพากษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาให้สามารถควบคุมไว้ได้นานกว่านั้น</p>	<p>48 ชั่วโมง แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุม (ระยะเวลาการควบคุมตัวนับตั้งแต่ถูกจับกุม) เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากนั้นพนักงานอัยการต้องพิจารณาคำเนินการฝากขังภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นหากจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวอีกต้องขอฝากขังได้ 10 วัน และขยายเวลาได้อีก 10 วันรวมเป็นเวลาที่สามารถควบคุมตัวได้ทั้งหมด 23 วัน</p>	<p>48 ชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยืดเวลาเกินกว่า 48 ชั่วโมงก็ได้เท่าที่จำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้</p>
----------------------------------	--	--	---	--	---

ประเทศ สิทธิ ผู้ต้องหาในขณะที่ ถูกควบคุมชั้นสอบสวน	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	สหพันธรัฐเยอรมัน	ญี่ปุ่น	ไทย
3. ผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งไม่ อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว	ศาลเป็นผู้พิจารณา อนุญาต	เจ้าพนักงานตำรวจและ เจ้าหน้าที่ควบคุม	ศาลเป็นผู้พิจารณา อนุญาต	พนักงานสอบสวนและ อัยการ	หัวหน้าพนักงาน สอบสวน / หัวหน้า สถานีตำรวจ

สรุปจากการตารางเปรียบเทียบในประเด็นการอุทธรณ์การไม่ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องหาที่มีสิทธิถามค้านพยาน มีสิทธินำพยานเข้าแสดงต่อศาล ประเทศอังกฤษ ถูกตรวจสอบเหตุผลในการควบคุมต่อเนื่องโดยพนักงานควบคุมและผู้พิพากษาศาล ส่วนประเทศเยอรมัน ทนายหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์และแถลงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัย ในการสั่งควบคุมต่อศาลด้วยตนเอง ประเทศญี่ปุ่น ผู้ต้องหาอุทธรณ์คำสั่งการฝากขังต่อศาลได้ ส่วนประเทศไทย ไม่ได้มีการกำหนดในกฎหมายให้ผู้ต้องหาสามารถอุทธรณ์การ ปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน ในประเด็นที่สอง ระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปศาลโดยเร็ว บางรัฐกำหนดเวลาไว้เลย เช่น 24 ชั่วโมง และแจ้งให้ทราบว่า ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการไต่สวนเบื้องต้นถึงเหตุแห่งการขังได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 10 วัน ประเทศอังกฤษ เจ้าพนักงานตำรวจขออนุญาตศาลควบคุมผู้ต้องหาได้ 96 ชั่วโมง หากไม่มีการฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาก็ต้องปล่อยตัวไป การใช้อำนาจควบคุมตัวของตำรวจจะต้องถูกตรวจสอบเป็นระยะๆจากพนักงานควบคุมและจากผู้พิพากษา Magistrate กรณีการควบคุมไม่เกิน 24 ชั่วโมง ถ้าควบคุมเกิน 24 ชั่วโมง และครบกำหนด 96 ชั่วโมงแล้ว ตำรวจต้องส่งตัวผู้ถูกควบคุมฟ้องคดีต่อศาล หรือมิฉะนั้นก็ต้องปล่อยตัวไป ประเทศเยอรมัน กำหนดระยะเวลาในการจับและควบคุมนั้น จะทำได้เฉพาะเพื่อให้ทราบชื่อและที่อยู่ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะต้องนำตัวส่งผู้พิพากษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาให้สามารถควบคุมไว้ได้นานกว่านั้น และประเทศญี่ปุ่น ระยะเวลาการควบคุมตัวของบุคคลในชั้นสอบสวนนั้น ควบคุมโดยพนักงานอัยการและตำรวจต่างมีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาโดยขออนุญาตจากศาลซึ่งสามารถควบคุมตัวได้ 48 ชั่วโมง กรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากนั้นพนักงานอัยการต้องพิจารณาคำเนิการฝากขังภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นหากจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวอีกต้องขอฝากขังได้ 10 วัน และขยายเวลาได้อีก 10 วันรวมเป็นเวลาที่สามารถควบคุมตัวได้ทั้งหมด 23 วัน ในส่วนของประเทศไทย ตามกฎหมายสามารถนำผู้ต้องหามาฝากขังต่อศาลได้ถึง 84 วัน ในประเด็นที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการพิจารณาสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ประเทศอังกฤษ เจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าหน้าที่ควบคุมเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ประเทศเยอรมัน ศาลเป็นผู้พิจารณาอนุญาต และประเทศญี่ปุ่น พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาอนุญาต สำหรับประเทศไทย หัวหน้าพนักงานสอบสวน คือหัวหน้าสถานีตำรวจคนเดียวเป็นผู้พิจารณาอนุญาต